

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS-THURSDAY – BALANDŽIO-APRIL 8, 2021 • Vol. CXII NR. 27

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

Olimpinis deglas – lietuvių rankose

Japonijoje prasidėjusioje Tokijo olimpijų žaidynių ugnies nešimo estafetėje balandžio 3 d. skambėjo Lietuvos vardas. Gifu prefektūroje esančiame Jaotsu mieste olimpinį deglą nešė Lietuvos ambasadorius Japonijoje Gediminas Varvuolis.

– 11 psl.

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

„Pensininko“ žurnalui – nauja redaktorė

2021 m. sausis - vasaris

2021 m. kovas - balandis

Ar labai pasikeis JAV LB leidžiamas žurnalas „Pensininkas“, kurį šiais metais pradėjo redaguoti nauja redaktorė? Net 12 metų jam vadovavusi Danutė Bindokienė leidinio vairą perdavė į Laimos Apanavičienės rankas.

Naujosios redaktorės mintys apie žurnalo ateitį – 4 psl.

Elektrolizės teorijos kūrėjas Teodoras Grotusas iš Gedučių

Kitais metais sukanka 200 metų nuo elektrolizės teorijos kūrėjo Teodoro Grotuso (Theodor von Grotthuss) (1785–1822) mirties. Iš šiaurinio Lietuvos pakraščio dvarelio kilęs vokiečių kilmės jaunuolis, gamtos tyrėjo patirtį įgijęs Paryžiaus mokslo centruose, pasaulinį pripažinimą patyrė 1805 m. Romoje išleidęs studiją, paskelbusią pirmąją pasaulyje teoriją apie elektrolizės reiškinį. Toliau šią teoriją plėtodamas Švedijos mokslininkas Svante Arrhenius po beveik aštuonių dešimtmečių buvo apdovanotas Nobelio premija.

T. Grotusui galėjo priklausyti ne tik ši, bet ir Nobelio premija už fotochemijos dėsnius, jei ja būtų vertinami šimtmečiu anksčiau atlikti darbai.

– 12 psl.

Kovok už savo svajones ir tavo svajonės kovos už tave – Paulo Coelho

Popiežiaus „Urbi et orbi“

„Neužmirškime, kad esame pagydyti Kristaus žaizdomis.“

EPA nuotr.

Velykų rytą popiežius Pranciškus Šv. Petro bazilikoje aukojo šv. Mišias, kuriose galėjo dalyvauti tik kelios dešimtys Dievo tautos atstovų – bazilikos navos buvo tuščios. Homilija nebuvo sakoma. Vidurienį popiežius perskaitė į visą pasaulį tiesiogiai transliuotą velykinę žinią ir suteikė palaiminimą „Urbi et orbi“.

„Šiandien visame pasaulyje aidi Bažnyčios skelbimas: 'Jėzus, Nukryžiuotasis, prisikėlė, kaip buvo sakęs. Aleliuja'.

Velykų žinia nekalba apie mirazą, neatskleidžia magiškos formulės, neparodo pabėgimo kelio susidūrus su mus slegiančiais sunkumais. Pandemija vis dar nesibaigia; socialinė ir ekonominė krizė yra labai sunki,

ypač neturtingiausiems; tačiau, nepaisant visko, – ir tai skandalinga – ginkluoti konfliktai dar nesiliauja ir vis didinami ginklų arsenalai.

Susidūrus su šia sudėtinga tikrove, ar, tiksliau sakant, esant joje, Velykų žinia vos keliais žodžiais mums paskelbia nenuviliančią viltį: 'Jėzus, Nukryžiuotasis, prisikėlė'. Čia kalbama ne apie angelus ar vaiduoklius, bet apie žmogų, žmogų iš kūno ir kraujo, su veidu ir vardu – apie Jėzų. Evangelija liudija, kad šis Jėzus, Poncijaus Piloto laikais nukryžiuotas dėl to, kad sakė esąs Kristus, Dievo Sūnus, trečią dieną prisikėlė, kaip skelbė Raštai ir kaip jis pats buvo pasakęs savo mokiniams.

...Prisikėlęs Kristus yra viltis tiems, kurie vis dar kenčia nuo pandemijos, ligoniams ir netekusiems artimųjų. Viešpats juos tepaguodžia ir palaiko gydytojus ir slaugytojus. Vi-

siems, ypač pažeidžiamiausiems žmonėms, reikia pagalbos ir jie turi teisę gauti būtiną priežiūrą. Tai dar aki-vaizdžiau šiuo metu, kai mes visi turime kovoti su pandemija, o vakcinos yra būtina šios kovos priemonė. Vakcinas suvokdamas kaip tarptautinį gerį, raginu pasaulio tautų bendruomenę suvienijus pastangas įveikti vak-

cinų platinimo vėlavimus, kad jos pasiektų visus, ypač vargingiausių šalių gyventojus.

Prisikėlęs Nukryžiuotasis tepaguodžia tuos, kurie neteko darbo arba išgyvena rimtus ekonominius sunkumus ir neturi tinkamos socialinės apsaugos. Tegul Viešpats įkvepia valdžios institucijų veiksmus, kad visos, ypač neturtingiausios šeimos, gautų pagalbą, reikalingą pragyvenimui. Deja, pandemija labai padidino neturtingųjų skaičių ir tūkstančius žmonių pastūmėjo į nevilį.

...Brangieji broliai ir seserys, šiais metais įvairiose šalyse daugybė krikščionių Velykas švenčia su įvairiais apribojimais, kartais net negalėdami dalyvauti liturginėse apeigose. Melskimės, kad šie suvaržymai, kaip ir bet kokie kiti kulto ir religijos laisvės apribojimai pasaulyje, būtų pašalinti ir visiems būtų leidžiama laisvai melstis ir šlovinti Dievą.

Tarp daugybės dabartinių sunkumų niekada neužmirškime, kad esame pagydyti Kristaus žaizdomis (plg. 1 Pt 2, 24). Prisikėlusysis perkeitė mūsų kančias. Kur buvo mirtis, ten dabar yra gyvybė, kur buvo gedulas, dabar yra paguoda. Leisdamasis nukryžiuojamas, Jėzus suteikė prasmę mūsų kančioms. Melskimės, kad šio pagydomo palaima pasklistų po visą pasaulį. Visiems – džiugių Velykų!

Sutrumpinta pagal „Vatikano naujienas“

Kongreso narys domėjosi Lietuva

Balandžio 2 d. JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) Krašto valdybos pirmininkas Arvydas Urbonavičius susitiko su JAV Kongreso *Baltic Caucus* kopirmininku **Don Bacon** (k.) iš Nebraskos, Omahos, kur gyvena ir dabartinis JAV LB Krašto valdybos pirmininkas. Susitikimo metu buvo kalbama apie šią dieninę padėtį Lietuvoje, apie mūsų šalies ir JAV tarpusavio santykius. Kongreso narys domėjosi JAV LB veikla, Amerikos lietuvių dalyvavimu politiniame, ekonominiame ir kultūriniame šalies gyvenime. Don Bacon – buvęs karininkas, jis paminėjo puikų Lietuvos kariuomenės pasirošimo lygį bei pasidžiaugė JAV ir Lietuvos kariuomenių bendradarbiavimo pažanga.

JAV LB Krašto valdybos inf. ir nuotr.

Šiame
numeryje

Ar daug galėtume išvardinti savo tautiečių, kurių vardai yra žinomi visame pasaulyje? Literatūros, meno, sporto srityse turbūt sektųsi lengviau, bet kaip dėl mokslo?

Šios dienos numeryje pradedame įdomų pasakojimą apie elektrolizės teorijos kūrėją Teodorą Grotusą iš Gedučių, kurio atradimai

chemijos, fizikos ir kitų mokslų srityse įėjo į istoriją, nors jo paties likimas – tragiškas. Mokslininko dėka pasaulyje žinomas toks mažytis taškas žemėlapyje kaip Gedučiai. Ir jis galėtų nuskambėti dar garsiau, jei atsirastų iniciatyvių žmonių su vizija. Išradėjo namai galėtų tapti tarptautine mokslininkų susibūrimo vieta – panašiai kaip Thomo Manno namelis Nidos pakraštyje jau ketvirtį amžiaus yra šalių prie Baltijos jūros kultūrinio bendradarbiavimo centras.

Ramunė Lapas

DRAUGAS
(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pima klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

! Kanada – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

! Lietuva paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

! Kanada – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

! Lietuva – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

El. svetainė –
Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.

Remkime Draugo fondą – www.draugofondas.org

Šie žodžiai yra iš liaudies dainos – iš šanų laikų, kai bernužėliai žirgais į karą jodavo, o namo grįžę, skubėdavo aplankyti savo mergeles. Pas jas jodavo žirgais, o nujoję juos pririšdavo prie tvoros. Laikai pasikeitė. Dabar bernužėliai į karą skrenda lėktuvais, o namo grįžę, skuba pas savo mergeles automobiliais, varomais kelių šimtų arkliai jėgų varikliais. Visa tai prisiminiau, mesdamas monetas į aparatėlius, renkančius pinigus už automobilio pastatymą.

Geros dienos kada nors pasibaigia

Prieš daugelį metų mūsų šeima, gyvendama pačioje Čikagoje, Town of Lake skerdyklų rajone, jau turėjo automobilį. Jį statydavome prie savo gyvenvietės ir labai dažnai rasdavome vietas. Statydavome veltui. Tik nuvažiavus į pagrindines Čikagos gatves, už mašinos pastatymą reikėdavo į automata įmesti pinigėlių. Miesto centre dažnai reikėdavo statyti garažuose ir už tai porą dolerių sumokėti. Apsistojus viešbučiuose, prie jų visada būdavo vietos mašinai pastatyti veltui. Dabar ši tvarka Čikagoje ir, turbūt, visoje šalyje jau praeityje. Didmiesčių viešbučiuose reikia mokėti iki keliasdešimties dolerių per dieną už vietą automobiliui. Dirbantieji miestų centruose už mašinos pastatymą turi nuolat mokėti, nebent ten atvyksta miesto autobusais ar traukiniais.

Pagalvojau apie savo patirtį, susijusią su automobilio pastatymu ir mokėjimu už tai. Visuose savo turėtuose darbuose vietą mašinai statyti gaudavau veltui. Tačiau tai pasikeitė prieš 30 metų, kai pradėjau dirbti miesto centre Michigan valstijos sostinėje, turinčioje apie 120 000 gyventojų. Palyginus su didmiesčiais, tai beveik kaimas. Tai kaimas irgi turi visokių būdų surinkti pinigų iš ten apsilankančių ar dirbančių žmonių. Pradžioje mano raštinė, esanti miesto centre, mašinų pastatymui turėjo didelį žemės plotą ir ten mums leisdavo mašinas statyti veltui. Tą vietą mes vadinome purvynu, nes ten jokio grindinio nebuvo. Tačiau geros dienos mums pasibaigė, kai buvo nutarta tame purvyne statyti valstijos Teismo rūmus.

Braidyti sniege iki kelių ar daugiau mokėti?

Būdama geraširdė, valstija mums atrado kitą sklypą, kuriame leido statyti mašinas taip pat veltui. Jis buvo maždaug mylios atstumu nuo raštinės. Mūsų patogumui autobusų maršrutus taip sutvarkė, kad veltui galėjome į miesto autobusą sėsti ir iš mašinų aikštelės nuvažiuoti iki raštinės. Visa bėda buvo ta, kad arčiausia autobuso stotelė buvo už keleto „bloku“ (O gal kvartalų?), o autobusai važiuodavo maždaug kas pusvalandį. Šaltą žiemos rytą ten nuėjus, neretai tekdavo stovėti ir dantis kalenti bent penkiolika minučių. Apskaičiavau, kad man kelias iki darbovietės pėsčiomis užima maždaug tiek pat laiko, tad atsisakiau dantų kalenimo. Tačiau ir šios paslaugos pasibaigė. Teko pradėti rytais anksčiau į darbą vykti, kad galėčiau gatvėje rasti vietos savo mašinai ir už visos dienos stovėjimą keletą dolerių į automata įmesti.

Atėjo žiema su daug sniego. Pinigėlius į automata įmesti pasidarė sudėtinga, nes prie jų nuo gatvės būdavo sustumta sniego – net iki dviejų pėdų aukščio. Tuo pačiu metu man prasidėjo sveikatos problemos – skaudėjo klubų sąnariai. Po jų pakeitimo operacijos teko ieškoti kitų automobilio pastatymo galimybių. Valstijos darbuotojams po raštinės pastatu buvo skirti du aukštai automobiliams. Ši paslauga nebuvo veltui, kainavo 100 dol. mėnesiui, bet jos privalumas – saugi ir garantuota vieta po stogu.

Invalido ženklas nuo mokėjimo neapsaugo

Po kurio laiko buvo nutarta, kad tame garaže automobilius gali statyti tik valstijos darbuotojai, bet aš toks nebuvau. Mūsų geros dienos, atrodė, pasibaigė. Man prireikė porą mėnesių derybų, kad dėl patirtų klubų operacijų daugiau išimtį kaip invalidas. Gavau leidimą toliau ten statyti ir pinigus iš anksto sumokėti. Dabar turiu invalido leidimą, pritvirtintą prie automobilio lango. Turiu mašinos statymo lengvatų, kad ir kur važiuočiau, tačiau už viską reikia mokėti kaip visiems.

Pandemija palietė ir mus. Buvo nurodyta visiems dirbti iš namų. Man prireikė poros mėnesių, kol išsikvojau teisę toliau likti raštinėje. Dabar ten

„Pririšo žirgą prie tvoros...“

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Keičiasi laikai, papročiai ir „žirgų“ pastatymo galimybės

esantis požeminis garažas beveik tuščias. Vietoje anksčiau būdavusių kelių šimtų automobilių dabar ten matau vos keletą. Įdomu, kad tie, kurie turėjo teisę ten automobilius statyti ir už tai mokėjo, turi ir toliau „nuomą“ mokėti, kad išlaikytų savo vietą. Buvo suteikta galimybė atsakyti ir nebemokėti. Tačiau norėdami grįžti ir vėl gauti mokamą vietą mašinai po stogu, būtų turėję stoti į eilės galą ir vėl kantriai laukti leidimo.

Iš skaitiklių istorijos ir dabarties

Berašydamas šį tekstą, susidomėjau automobilio pastatymo skaitiklių istorija. Pasirodo, kad ji yra gana trumpa. Pirmas skaitiklis buvo įmontuotas Oklahoma City, OK, 1935 m. liepos 14 d. Jų tikslas buvo pagreitinti automobilių judėjimą gatvėse prie parduotuvių. Prekybininkai buvo labai sužavėti, nes atsirado galimybė susilaukti daugiau pirkėjų. Tuomet apsipirkimo rajonų su milžiniškais mašinų nemokamo pastatymo aikštėmis dar nebuvo.

O kokia padėtis dabartinėje Lietuvoje? Mano nustebimui, bent kai kuriuose miestuose, taip vadinamos parkinimo (taip, parkinimo) taisyklės yra

„mandresnės“ nei Amerikoje. Pvz., 2019 m. Kauno automobilių statymo taisyklės buvo sudarytos iš 13 nurodymų. Cituoju. # 6 sako, kad „Apmokėti galima: ADC parking programėle, kasoje grynais (banknotais ir monetomis) bei kreditine kortele. Ekране paspausti: Pradėti mokėjimą – suvesti savo automobilio valstybinį numerį – Paspausti ekrane nuotrauką – sumokėti“. O ką daryti

jeigu užtvara nepakyla? # 7 duoda nurodymus: „Užtvartai nepakilus, prašome patraukti automobilį nuo pravažiuojamosios dalies, jei viršytas nemokamas stovėjimo laikas, susimokėti šalia esančioje kasoje“.

Po poros metų atsirado taisyklių papildymas, dabar jose net 22 nurodymai. Štai #21 nurodymas: „Aikštelės taisyklių pažeidimas fiksuojamas foto nuotraukomis arba filmuotos medžiagos pagrindu, apie pažeidimą informuojant automobilio valdytoją ar savininką registruotu laišku. Automobilio valdytojas ar savininkas laiške nurodytą mokesį už paslaugas bei kompensaciją už įsipareigojimų nevykdymą privalo sumokėti ne vėliau kaip per 7 (septynias) dienas nuo registruoto laiško gavimo dienos ir laiške nurodytą sąskaitą. Jei mokeskis bei kompensacija nebus sumokėti laiku, jų ieškojimas kartu su visa informacija be atskiro pranešimo bus perduotas tretiesiems asmenims“.

Nuo maždaug 1980 m. elektroniniai skaitikliai pradėjo pakeisti mechanizuotus aparatėlius. Dabar daug kur kompiuteriai tvarko automobilių pastatymą ir susimokėjimą už tai. Terašau tik apie mokesčius už automobilių pastatymą. Yra išvystyta didelė pramonė, reguliuojanti mokesčius už važinėjimą automobiliais greitkeliais, tuneliais, tiltais ar keliantis keltais upėje. Čia galima tema kitam rašiniui.

Lietuva pripažino svarbų pagalbos dokumentą

Bendru Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ir užsienio reikalų ministrų įsakymu nuo šiol yra pripažįstamas tinkamu atvykti į Lietuvos Respubliką Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto išduodamas kelionės dokumentas, skirtas kirsti valstybių sienas išskirtiniais atvejais, kai žmogus kito dokumento neturi ir yra apsunkintos galimybės jį gauti (angl. „Emergency travel document“). Lietuva yra pirmoji iš Baltijos valstybių, nusprendusi pripažinti šį dokumentą.

Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus kelionės dokumentas yra išduodamas asmenims, kurie bėgdami nuo neramumų savo šalyse prarado tapatybę patvirtinančius dokumentus ir kitais būdais neturi galimybės jų atkurti. Šis dokumentas palengvina galimybes grįžti į savo šalį (jei pasibaigus neramumams ar pasikeitus kitoms aplinkybėms, asmuo nori ten grįžti); atvykti į šalį, kuri yra pasiruošusi suteikti prieglobstį, bei vykti į kitą valstybę, kad asmuo susijungtų su savo šeimos nariais. Išduodant tarptautinį kelionės dokumentą, bendradarbiauja skirtingų šalių Raudonojo Kryžiaus organizacijos bei tų šalių institucijos, kad būtų įsitikinta asmenų tapatybe ir jų giminytės ryšiais.

„Lietuva žengė dar vieną žingsnį, stiprindama bendradarbiavimą su Tarptautine Raudonojo Kryžiaus organizacija. Naujausius saugumo reikalavimus atitinkantis kelionės dokumentas leis kirsti valstybių sienas išskirtiniais atvejais ir palengvins žmonėms galimybę grįžti į gimtinę ar vykti į priimančią šalį“, – teigė užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis.

Pasak Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vadovės Kristinos Meidės, valstybės institucijoms pripažinus tarptautinį Raudonojo Kryžiaus kelionės dokumentą, palengvės ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbas, kurį atlieka organizacijos specialistai, besirūpindami pabėgėliais bei migrantais, esančiais Lietuvoje.

„Lietuva suteikia prieglobstį tiek nuo karo pabėgusiems sirams, tiek mūsų kaimynams baltarusiams, kuriuos persekioja režimas. Tačiau geriausiai galime padėti tik turėdami aiškias taisykles. Šiuo atveju tarptautinis Raudonojo Kryžiaus kelionės dokumentas tą ir reiškia – galimybę aiškiai nustatyta tvarka padėti žmonėms pasiekti saugią valstybę. Todėl džiaugiamės, kad Lietuva, pirmoji iš Baltijos šalių, žengia šį žingsnį“, – sakė K. Meidė.

Pirmieji Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus kelionės dokumentai buvo išduoti 1945 metais, kai po Antrojo pasaulinio karo įvairiose šalyse liko itin daug užstrigusių asmenų, neturėjusių jokių dokumentų: išlaisvintų karo belaisvių, pabėgėlių ir kt. Tam, kad galėtų grįžti į savo gimtąsias šalis (ar vykti į kitą valstybę), jiems reikėjo tapatybę patvirtinančių dokumentų, kurių jie negalėjo turėti. Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus Komitetas, bendradarbiaudamas su įvairių šalių institucijomis, tuo metu sukūrė pagrindus tokiam laikinam dokumentui išduoti. Ir nuo to laiko šis dokumentas padėjo grįžti į namus (ar nuvykti į kitą numatytą šalį) daugiau nei 600 tūkst. asmenų.

2019 metais tarptautinis Raudonojo Kryžiaus kelionės dokumentas buvo atnaujintas, kad atitiktų naujausius saugumo reikalavimus – jame yra pateikiami biometriniai asmens duomenys, įdiegtos apsaugos nuo dokumentų klastojimo.

Apie Raudonąjį Kryžių

Raudonasis Kryžius yra tarptautinė humanitarinė organizacija, kartu su Raudonojo Pusmėnulio draugija veikianti nuo 1919 metų ir vienijanti 192 nares valstybes bei apie 13 mln. savanorių. Pagrindinė organizacijos misija – padėti valstybėms ir jų gyventojams ekstremalių situacijų ar įvykių atvejais – esant ginkluotiems konfliktams, karams ar kitoms humanitarinėms krizėms.

Parengta pagal URM

„Pensininko“ žurnalui – nauja redaktorė

L. Apanavičienė – naujoji „Pensininko“ redaktorė. Asmeninio albumo nuotr.

Ilgametei redaktorei D. Bindokienei – A. Urbonavičiaus (k.) ir J. Polikaitio padėka. Nuotr. iš žurnalo „Pensininkas“

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

„Man buvo gera įsitikinti, kad JAV Lietuvių Bendruomenės leidžiamą žurnalą „Pensininkas“ žmonės tikrai skaito. Ir tą supranti, kai gauni šūsnį skaitytojų laiškų, kuriuose jie dėkoja, linki sėkmės ir tęsia prenumeratą. Dar įdomu, kad skaitytojų laiškuose atsiskleidžia ne tik iš Amerikos, bet ir iš Kanados, net Lietuvos. Smagu žinoti, kad šio leidinio parengimo darbas dirbamas tikrai ne tuščiai – žmonės laukia ir skaito žurnalą“, – sakė Čikagoje šešis kartus per metus leidžiamo žurnalo „Pensininkas“ naujoji redaktorė **Laima Apanavičienė**.

Skaitytojus jau pasiekė du šios redaktorės redaguojamo žurnalo numeriai. Prieš tai net 12 metų „Pensininkui“ vadovavusi Danutė Bindokienė apsisprendė pasirinkti ramesnį gyvenimą ir savo pareigas

perdavė L. Apanavičienei.

Su meile ir atsidavimu dirbusią D. Bindokienę aplankė JAV LB Krašto valdybos (KV) pirmininkas Arvydas Urbonavičius ir Socialinių reikalų tarybos pirmininkas Juozas Polikaitis. Jie padėkojo buvusiam redaktorei už jos ilgametį ir nuoširdų darbą redaguojant „Pensininką“. D. Bindokienės dėka skaitytojai žurnalo laukia ir mielai jį skaito. Kai kurie prenumeratoriai savo laiškuose prisipažįsta, kad perskaitę gautą numerį jį pasideda, o po kurio laiko dar kartą jį perskaito ir neretai randa atsakymų į tuo metu jiems rūpimus klausimus.

„Draugas“ pasidomėjo, su kokiomis mintimis, idėjomis ir ateities planais savo darbą pradėjo naujoji redaktorė?

L. Apanavičienė sakė, kad bent jau kol kas neplanuoja jokių esminių pakeitimų. Tiesa, per kurį laiką turėtų atsirasti naujų skyrelių, tačiau kol kas „Pensininkas“ drastiškai tikrai nesikeis. Tradicinių rubrikų, kuriose gvildenamos skaitytojams įdomios temos, tikrai neplanuojama atsisakyti.

Pavyzdžiui, tikrai toliau liks nepasikeitę tradiciniai labai pamėgti ir populiariūs skyreliai „Kelionių gijos“, „Auginkime“, „Gero apetito!“

„Man atėjus, žurnale atsirado viena nauja rubrika, pavadinta ‘Datos’. Viename numeryje jos tema buvo skirta prisiminti istorinius Kovo 11-osios įvykius Lietuvoje. O antrajame – straipsnis Marijos Gimbutienės 100-ųjų gimimo metinių proga. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu, 2021-ieji yra paskelbti poeto Vytauto Mačernio metais, tad ateinančio numerio ‘Datose’ bus pasakojimas apie talentingą, bet trumpai gyvenusį lietuvių poetą Vytautą Mačernį“, – pasakojo naujoji redaktorė.

Jos nuomone, dar viena labai svarbi tema, kuria būtina kalbėtis su skaitytojais – tai apie JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų skyriaus funkcijas ir darbą bei pagalbą, kurios gali tikėtis pensinio amžiaus JAV lietuviai.

„Jau subrendo nauja mūsų tautiečių pensininkų karta – tai tie žmonės, kurie iš Lietuvos į Ameriką atvy-

PENSININKAS

2021 m. kovas - balandis

ko prieš 20 metų. Ne paslaptis, kad dalis iš jų taip ir neišmoko anglų kalbos, todėl jiems sunku patiems tvarkyti dokumentus, bendrauti su įvairių institucijų tarnautojais. Pagalbos jie gali kreiptis į socialinių reikalų skyrių. Apie tai rengiuosi padaryti interviu su JAV LB KV Socialinių reikalų tarybos pirmininku Juozu Polikaitiu“, – kalbėjo L. Apanavičienė.

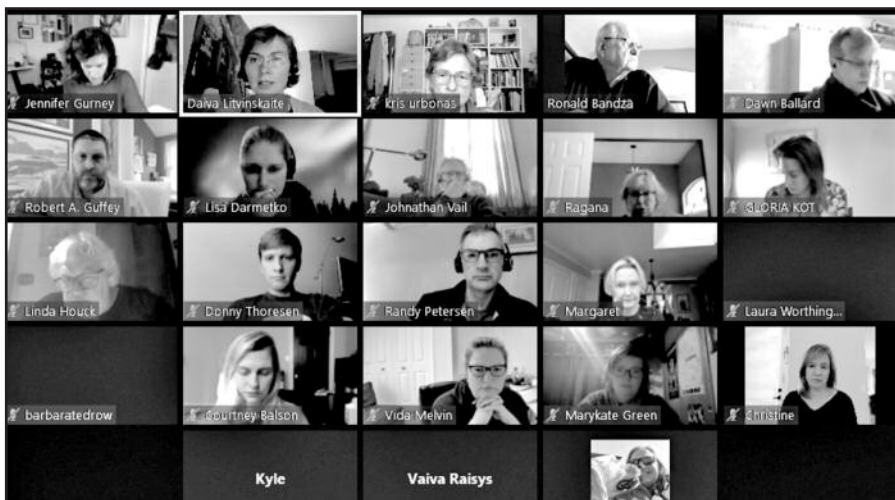
Ji pasidžiaugė, kad kai kurie skaitytojai mielai bendradarbiauja ir atsiunčia savo straipsnius, o kai kurie – pasiūlo jiems įdomias temas. Viena garbaus amžiaus skaitytoja sakė, jog jai būtų įdomu žurnale pasiskaityti apie vyresniojo amžiaus žmonių madą. O kodėl ne? Juk moterys bet kuriuo savo amžiaus tarpsniu nori atrodyti gražios, įdomios ir būti ypatingos. Todėl redaktorė neatmetė, jog žurnale kada nors gali atsirasti ir madai skirta rubrika.

Taigi, „Pensininkas“, leidžiamas nuo 1983 metų, dar labai jaunas, energingas, kupinas sumanymų bei planų ir yra pasirengęs toliau džiuginti savo skaitytojus.

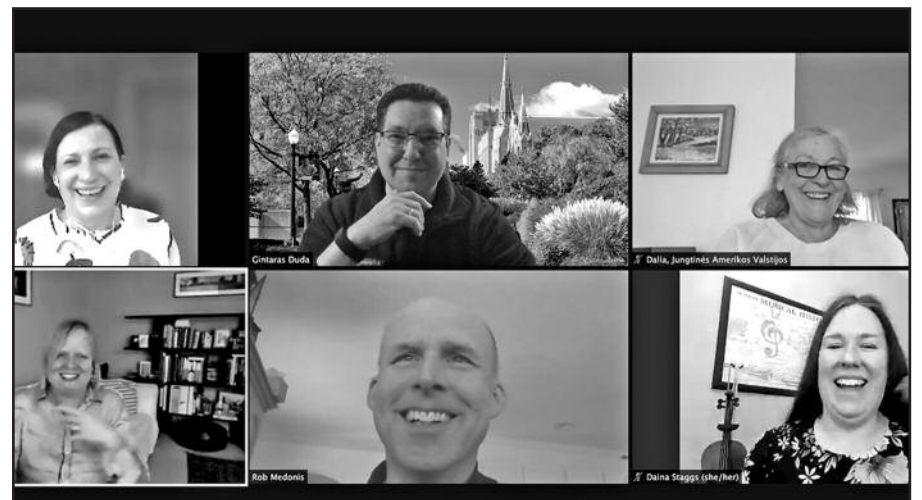
Tuos, kurie dar žurnalo neskaito, L. Apanavičienė kviečia jį užsiprenumeruoti.

Kaina metams – 15 dol.

Čekį rašyti: Lithuanian Human Services Council of USA, INC
Siųsti: 2711 W. 71st Street,
Chicago, IL 60629

Nuotolinių lietuvių kalbos kursų studentai – įvairių kartų lietuvių kilmės amerikiečiai.

Organizatorių nuotraukos

Nuotoliniai lietuvių kalbos kursai įgauna pagreitį

DAIVA LITVINSKAITĖ

Praeitais metais rugpjūčio pabaigoje prasidėjo JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) Švietimo tarybos organizuojami nuotoliniai lietuvių kalbos kursai suaugusiems, sulaukę didelio susidomėjimo. Tuomet į pirmąją paskaitą užsirašė beveik šimtas studentų. Jie buvo sugrupuoti į dvi pradedančiųjų ir vieną pažengusiųjų grupes, ir sėkmingai pabaigė pirmąjį semestrą. Apie organizatorių lūkesčius pranokusią pradžią jau buvo rašyta spaudoje. Šiame straipsnyje norime apžvelgti, kaip sekasi vykdyti šį projektą.

Šiais metais kursai prasidėjo sausio 9 d. ir tęsis iki gegužės mėnesio pabaigos. Kursų organizatoriai tikslingai vykdo užsibrėžtus tikslus, ir studentams pasiūlė daugiau skirtingo lygio kursų: tai kursai pradedantiems, pramokusiems ir pažengusiems. Lietuvių kalbą dėsto dr. Daiva Litvinskaitė ir Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Lietuvių kalbos ir kultūros vasaros kursų vadovė Vilma Leonavičienė.

Pavasario semestrą į pradedančiųjų grupę užsirašė 14 studentų. Beveik pusė jų – neseniai baigę arba dar tebestudijuojantys universitetuose studentai. Jie yra kitu, aukštesniu lygiu studijuojančių tėvų vaikai. Taip pat yra brolių ir se-

serų, vienas kitą padrašinusių užsirašyti į kursus. Kaip dėstytojai, man labai smagu matyti, kai pabaigus vieną paskaitą ir pradėjus kitą, prie dukters ar sūnaus kompiuterio ekrano pasisveikinti ir pamatuoti iš kito kambario ateina ką tik matyti jų tėvai. Kartais šis šeimos narių ryšys tampa motyvacija pasistiebt, išmokyti daugiau. Kaip neretai atsitinka, jaunesnioji šios grupės studentų dalis dėl vienos ar kitos priežasties neturėjo galimybės išmokyti lietuvių kalbos, bet, sulaukus pilnametystės, gręžiantis į šeimos istoriją, ima stiegti to pagrindinio įrankio ją prakalbinti. Sujaudina, kai prisėdus prie kompiuterio ekrano, tokio studento kambario fone matyti vėliava su Lietuvos herbu.

Pramokusiųjų grupėje, kuri lietuvių kalbos mokyti pradėjo pernai metais, yra 28 studentai. Trečioje, pažengusiųjų grupėje, kuriai dėsto Vilma Leonavičienė, kalbos studijas tęsia 7 studentai. Visi šie studentai lietuvių kalbos studijas pradėjo pernai metais. Jų lietuvių kalbos žinios buvo įvairios: vieni buvo tik girdėję lietuvių kalbą namuose, bet jos nesimokė, kiti gebėjo susikalbėti, dar kiti – gerai kalbėjo, bet norėjo pagilinti turimas žinias. Visi jie yra dirbantys, šeimas auginantys ar į pensiją išėję asmenys. Neretai tokie nuotoliniai kursai yra sena svajonė išmokyti tėvų kalbą, susikalbėti su Lietuvoje likusiais giminėmis, tik dėl laiko stokos likusi neįgyvendinta arba atidėta į šalį. Kitiems – tai galimybė neišeinant iš namų pramokti sutuoktinio kalbą, per kalbą sukurti ryšį su jiems brangių žmonių šalimi.

Man asmeniškai iki pandemijos neteko dėstyti kalbą nuotoliniu būdu, todėl negalėjau žinoti, kaip rutuliosis klasės dinamika. Žinia, keletas studentų buvo pažįstami dar prieš prasidedant kursams, dalis jų ne vienerius metus lankė Dainavos stovykloje Michigane organizuojamus lietuvių kalbos savaitės kursus. Todėl dažnai paskambina vieni kitiems ir mokosi, pasikalba lietuviškai. Laikui bėgant, atsirado nuostabi iniciatyva burtis virtualioms pokalbio valandėlėms, kurias veda patys studentai ar jų sutuoktiniai. Tad tikriausiai nenuostabu, kad dėstant šiuose kursuose, vis dažniau išgirstu frazę „kaip šeima“. Galbūt dėl šios priežasties studentai kartais prisijungia į pamoką iš darbo vietos, važiuodami į oro uostą ar ant kelių pasisodinę vaiką.

Lietuvių kalbos pamokos vyksta šeštadieniais per „Zoom“ programą. Jos prasideda 9 ir 10 valandą ryto centriniu laiku ir trunka vieną valandą. Tie, kurie neprisijungia tiesiogiai, turi galimybę peržiūrėti pamokų įrašus jiems patogiu metu. Paskaitų metu išdėstoma gramatika, patikrinamos žinios, atsakoma į klausimus ir kalbama lietuviškai. Per savaitę studentai savarankiškai atlieka namų darbus, pasitiktina atsakymus. Daugiau žinių turintieji turi galimybę studijuoti sparčiau, nes iš anksto parengtos pamokos jų patogumui sutalpintos JAV LB Švietimo tarybos nuotoliniam dėstymui skirtame tinklalapyje <https://svietimotaryba.org/LongDistance/>

JAV LB Švietimo taryba planuoja tęsti kursų dėstymą. Vasarą bus skelbiama registracija į rudens kursus, bus siūlomi pradedančiųjų, pramokusiųjų ir pažengusių lygiai. Detalesnė informacija apie kursus bus skelbiama spaudoje.

Poezijos pavasaryje – net 11 debiutų

Jau šį šeštadienį, balandžio 10 d., JAV lietuvių Poezijos pavasario' 21 organizatoriai kviečia visus poezijos mylėtojus į Pasaulio lietuvių centre įsikūrusią „Sielos“ galeriją, kur „Laumės juosta“ apjuos 31 šio renginio poetą iš 12 JAV valstijų ir Kanados.

Pateikiame keletą pirmą kartą dalyvaujančių Poezijos pavasario renginyje autorių kūrybą, o visus mėgstančius poeziją kviečiame balandžio 10 d. 6 val. v. atvykti į „Sielos“ galeriją.

– Laima Apanavičienė

Daiva Diana Vaškevičiūtė-Smith, CA GINTARINIS VĖRINYS PASAULIUI

*Išrašysiu himną gintaro spalva,
Kad neblėstų niekad mūsų širdyse –
Taip, kaip sesės audė lino drobėse,
Taip, kaip broliai gynė karo laukuose.*

*Teapjuos pasaulį Tautiška giesmė,
Teskambės žmonijai gintaro daina.
Tepavirs jos žodžiai saulės akmenim,
Amžinai išliks, spindintys tiesa.*

*Išrašysiu himną gintaro spalva,
Kad visad išliktų mūsų mintyse
Lai giliai išminga nelyg ta malda,
Lai garsiai ataidi danguje aukštam.*

*Tepapuoš pasaulį saulės vėrinys,
Tegu sklinda meilė iš jo gintarų,
Lai šviesa užlieja jo artumoje,
Kad visi žinotų, kas ta Lietuva.*

Angelė Mičiulytė-Budreikienė, CA VAINIKUOTA

*Nors tavęs nesu mačius,
Aš tave pažinau.
Tavęs nesu regėjęs,
Ir tave pamilau.
Tavęs nesu girdėjęs,
Bet skambi tavo daina.
Sapnų vainikuota žemė – Lietuva.*

*Aš tavęs esu norėjęs,
Bet Tu nesi laisva.
Tavo žmonės prašo, šaukia:
– O kur Tu, Lietuva?
Dėl tavęs praliejo kraują
Bet tu dar vis gyva,
Kančių vainikuota žemė – Lietuva.*

*Tavo Žmonių akyse
Aš Tave matau.
Tavo vaikų veiduose
Tave pažinau.
Tavo gamtoje spindi
Dienos spalva.
Vainikais puošu Tave, Lietuva.*

Ineta Zmuda, IL PASIRUOŠIMAS

*Išsiskalbiau save
Nuo purvinų minčių
Ir to netikro juoko.
Išmuilavau pavargusias rankas
Nuo kasdieninių rūpesčių visų
Ir mokausi ko dar nemoku.*

Vykintas Genys, GA MIRTIS GRAŽI

*Kai akyse tu pamatysi baltą šviesą,
Paleisi savo kūną kristi ant žolės,
Ir pirštais tu prilietęs žolę,
Suprasi, kad jau keltis nereikės...*

*Kai akyse tu pamatysi krentant sniegą
Ir paskutinį kartą pažiūrėsi į medžius,
Kai šaknimis paleisi savo sielą,
Kai tu kamienu kilsi į lapus...*

*Kai šakomis pajusi koks gi šiltas šiaurės vėjas
Ir kaip ramina žaibas su lietum,
Ryto rasoj ištirpdęs savo sielą tu išnyksi,
Kai saulės spinduliai rasos lašus palies.*

Jura Michajlanc'as, CA
Rasa Stefa Miliuskas, IL
Aldona Česnulevičienė Petrus, IL
Algimantas Remeika, IL
Aneta Markutė Kastrickienė, IL
Albertas Vals, IL
Evelina Daciūtė, VA
Linas Umbrasas, IL
Sandra Avižienytė, IL
Romualdas Zableckas, CO
Indrė Pralatavičiūtė Mineikienė, IN
Nijolė Marytė Šerniūtė, PA
Ineta Zmuda, IL
Vykintas Genys, GA
Angelė Mičiulytė Budreikienė, CA
Lina Miškinytė Tumasonienė, IL
Vilmantija Petruškevičiūtė Mccarthy, IL
Jonas Skirbutas, CA
Daiva Diana, CA
Al Žolynas, CA
Eglė Vizgirdaitė Garbenis, MI
Petras Valius, FL
Žilvinas Jakštas, KANADA
Algis Dirda, IL
Teresė Pautieniūtė Bogutienė, IL
Valdas Aušra, IL
Jonas Zdanys, CT
Gabriella Tymarskis, IL
Arūnas Šatkus, IL
Jurgis Svajūnas, KANADA

**JAV lietuvių
poezijos
pavasaris '21**

2021 balandžio 10 d. 18 val.

Pasaulio Lietuvių Centras, 14911 E 127th Street,
Galerija „Sielos“, Lemont, IL 60439

Laumės
juosta

Keramikas Alvydas Pakarklis
Viršelio dailininkė Karolina Pačekajūtė
Šokių kolektyvas RUSNĖ

KAINA: 30 pinigų

popajavit@gmail.com
tel. 4108123549

Ačiū, kad padedate siekti svajonių

Trims buvusiems Kybartų Kristijono Donelaičio gimnazijos auklėtiniams įteiktos Lietuvos Fondo Algirdo Karaičio bei brolių Algimanto ir Romo Kezių vardinės stipendijos. Fonde yra įsteigta 114 vardinių fondų. Dalis šių fondų skiriama studentų stipendijoms, kurios, steigėjų pageidavimu ir nurodymu, tiesiogiai išmokamos mokslo įstaigoms Lietuvoje. Kandidatus šioms stipendijoms gauti atranka pačios mokslo įstaigos.

Dvi 2020 m. stipendijos iš LF Algirdo Karaičio vardinio stipendijų fondo išmokėtos buvusiems Kybartų Kristijono Donelaičio gimnazijos abiturientams Adrianai Laucytei ir Augiui Alkevičiui, šiuo metu studijuojantiems Kauno kolegijoje.

LF Algimanto ir Romo Kezių vardinio fondo 2020 m. stipendija paskirta buvusiam K. Donelaičio gimnazijos mokiniai Tomai Grytėnaitėi, šiuo metu studijuojančiai Vytauto Didžiojo universitete.

K. Donelaičio gimnazijos direktorius Saulius Spangevičius atsiuntė Lietuvos Fondui studentų, gavusių vardines stipendijas, padėkas.

Nuoširdžiai dėkoju Lietuvos Fondui už man paskirtą A. Karaičio vardinę stipendiją. Lietuvos Fondas atlieka svarbią misiją, padėdamas išlaikyti ir remti lietuvišką kultūrą, švietimą, lietuviškos veiklos centrus Jungtinėse Amerikos Valstijose, Lietuvoje ir visame pasaulyje.

Šiuo metu studijuojau Kauno kolegijoje, pasirinkau pardavimų ir marketingo programą. Studijoms atiduodu visą save tam, kad ateityje turėčiau pakankamai žinių ir įgūdžių, tapčiau puikia specialiste darbo rinkoje.

Ši stipendija man yra įvertinimas už įdėtą pastangas, ji skatina ir toliau žengti mokslų keliu, tobulėti, daug dirbti bei siekti karjeros.

Pagarbiai,
Adriana Laucytė

Aš, Augis Alkevičius, noriu nuoširdžiai padėkoti Lietuvos Fondui už skirtą stipendiją. Mane, kaip buvusį Kybartų Kristijono Donelaičio gimnazijos mokinį, labai džiugina tai, kad nebuvau pamirštas net tada, kai baigiau gimnaziją. Iš tikrųjų nustebino, jog toks fondas egzistuoja, fondas, kurio parama skatina siekti savo užsibrėžtų tikslų, stengtis, būti atsakingu ir pavyzdingu mokiniu.

Savo gyvenime sportui visada teikdavau pirmenybę, nes sportas ugdo ištvermę, kantrybę. O šios įgytos savybės padeda siekti užsibrėžtų tikslų, moko komandinio darbo. Mokydamasis mokykloje, domėjausi įvairiausiomis sporto šakomis, ir, esant progai, nevengdavau apsilankyti sportinėje aprangą. Paauglystėje mano svajonė buvo tapti profesionaliu sportininku, tačiau, įvertinęs galimybes, pasirinkau sporto vadybininko kelią. Ši profesija mane labai sudomino ekskursijos į Lietuvos sporto universitetą (LSU) metu. Galiu sakyti, kad tuomet „suradau“ savo būsimą profesiją. Tačiau stojamųjų egzaminų metu pritrūko balų, kad galėčiau patekti studijuoti į valstybės finansuojamas studijas LSU. Tačiau galimy-

Adriana Laucytė

bę mokytis pasirinktos profesijos radau Kauno kolegijoje, apie kurią girdėjau daug gerų atsiliepimų tiek iš baigusiųjų, tiek ir iš studijuojančiųjų mūsų gimnazijos mokinių.

Šią profesiją pasirinkau dėl to, kad visada norėjau sieti savo gyvenimą su sportu. Pati profesija yra tikrai įdomi, nenuobodi, teikianti didelę galimybę rinktis, kadangi sporto šakų yra be galo daug. Pabaigęs sporto vadybos studijas, tikiuosi dirbti sporto sektoriuje. Mano svajonė – ateityje įkurti savo sportinę komandą.

Dar kartą noriu padėkoti už skirtą stipendiją. Linkiu Fondui ir toliau iš-

Augis Alkevičius

likti ir savo parama džiuginti studentus. Man tai – ne tik materialinė parama. Buvusiam Kybartų Kristijono Donelaičio gimnazijos mokiniui ji reiškia tikrai daugiau, nes po ketverių metų, praleistų gimnazijoje, vis dar esu prisimenamas, kaip geras mokinys.

Nuoširdžiai,
Augis Alkevičius

Noriu nuoširdžiai padėkoti Lietuvos Fondui už man paskirtą Algimanto ir Romo Kezių vardinę stipendiją. Šis

Toma Grytėnaitė

įvertinimas mane dar labiau paskatins atkakliai siekti savo tikslų bei gerų studijų rezultatų universitete ir eiti savo svajonės link – tapti gera mokytoja. Noriu būti tokia mokytoja, kuri sugebės mokiniams įdiegti tinkamas žmoniškąsias vertybes, mokės juos vertinti ne vien už tai, kad jie geba taisyklingai rašyti ar skaičiuoti. Norėčiau, kad mano mokiniai į tolimesnius gyvenimo etapus išeitų išauginti gerais žmonėmis.

Pagarbiai
Toma Grytėnaitė

LF informacija

Lietuvių Fondo metinė ataskaita – „Liepsnoje“

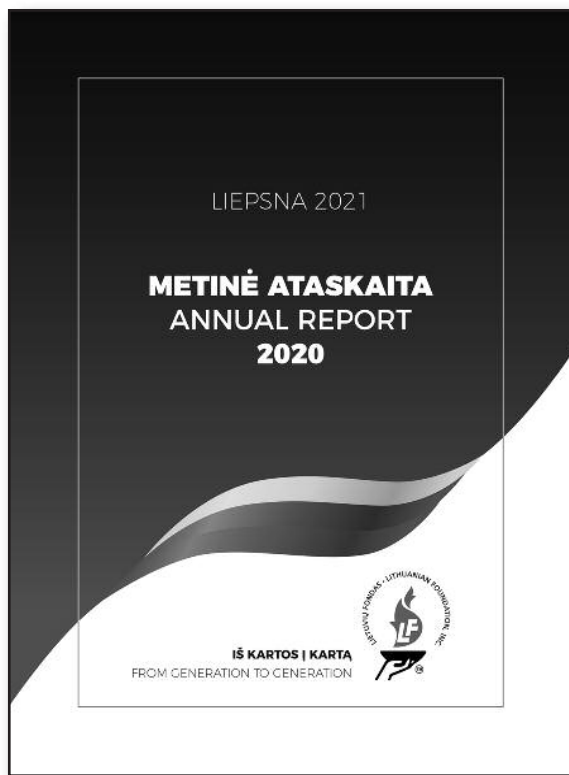
Skaitytojus pasiekė naujas Lietuvos Fondo (LF) leidinys „Liepsna“. Jame pateikta 2020 metų LF veiklos ataskaita. Leidinio pradžioje į skaitytojus sveikinimo žodžiu kreipiasi LF tarybos pirmininkė Audronė Pavilčiūskaitė ir LF valdybos pirmininkas Tauras Bublys.

Šiomet skaitytojus gal nustebins daugybė leidinyje matomų jaunų vardų. Jaunimas – mūsų ateitis. Tad šį kartą leidejai nutarė supažindinti skaitytojus su 2020 m. LF stipendininkais, kurie ne tik gerai mokosi, bet ir aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. Net 10 praėjusių metų stipendininkų tapo LF nariais (stipendijas 2020 m. gavo 90 studentų).

Daugelis jų norėtų, kaip ir University of Kentucky studentas Vytas Stankus rašo: „Didžiuojuosi būdamas dalimi šio Fondo ir po mokslų tikiuosi kaip nors atsilyginti už Jūsų dosnumą“.

Kaip ir kasmet, leidinyje pristatyti LF valdybos, komitetų pranešimai ir pateikta finansinė LF ataskaita. Skaitytojas ras informaciją apie 2020 m. skirtą LF paramą. Šiandien galime pasidžiaugti pastarųjų metų LF suklestėjimu – per Fondo gyvavimo metus lietuviųbei skirta per 23 mln. dolerių, o 2020 m. LF įvairių projektų paramai ir studentų stipendijoms paskyrė rekordinę – 1,256,506 dol. – sumą.

Skaitytojas sužinos ir apie 2020 m. LF įkurtus 3 naujus vardinius fondus, kurių šiuo metu yra 114. Taip pat pateikti duomenys, kokioms organizacijoms buvo skirta parama pagal vardinių fondų steigėjų nurodymus. Pateiktas ir LF vardinių fondų stipendijas gavusių studentų Lietuvoje sąrašas. Kandidatus šioms stipendijoms at-

renka Lietuvos aukštosios mokyklos.

Kartu LF nariai gavo brošiūrą apie kandidatuojančius į LF tarybą. Šiais metais būti išrinktais į LF tarybą pareiškė 7 kandidatai. Rinkimai į tarybą vyks 58-ojo LF suvažiavimo metu. Į tarybą bus išrinkti 5 nauji nariai 3 metų kadencijai. Leidinuke galėsite susipažinti su kandidatų į LF tarybą biografijomis. Raginame visus LF narius balsuoti elektroniniu būdu arba paštu. Balsavimas internetu galios iki **balandžio 29 d.** Balsavimo instrukcijas rasite balsavimo lapuose, kurie LF nariams buvo išsiųsti paštu.

LF kasmet auga aukotojų, vardinių fondų įkūrėjų, rėmėjų, testamentų palikėjų dėka ir tapo svarbia organizacija, padedančia išlaikyti, kurti bei ugdyti lietuvių tautos gyvybę: jos kalbą, kultūrą, pa-

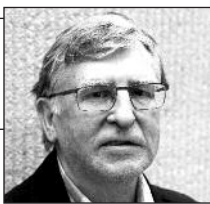
pročius, tradicijas. Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams ir rėmėjams ir kviečiame jungtis į mūsų šeimą, kad ateityje galėtumėte prisidėti prie sėkmingos LF veiklos.

Norinčius daugiau sužinoti apie LF veiklą kviečiame apsilankyti tinklalapyje: www.lithuanianfoundation.org/LT/ataskaitos/

Lietuvių Fondo 58-asis metinis narių suvažiavimas vyks 2021 m. gegužės 1 d., jei sąlygos leis, rinksimės Pasaulio lietuvių centre, 14911 127th St, Lemont, IL 60439. Suvažiavime bus galima dalyvauti ir nuotoliniu būdu. Pradžią – 10 val. r. (CST – Central Standard Time (US))

LF nariai suvažiavimą galės stebėti video platformoje VIMEO. Nuoroda LF puslapyje www.lithuanianfoundation.org/LT/lf-metinis-nariu-suvaziavimas/

LF inf.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

ES diplomatijos vadovas padėjo Lietuvos kariams

Vilnius (KAM inf.) – Europos Sąjungos (ES) užsienio politikos vadovas Josep Borrell pažymėjo Lietuvos indėlį užtikrinant sėkmingą karinės jūrų operacijos IRINI vykdymą.

ES vadovaujama karinė operacija IRINI Viduržemio jūroje pradėta pernai kovo 31 dieną. Jos tikslas – įgyvendinti Jungtinių Tautų ginklų embargą Libijai.

Minint pirmąsias IRINI metines J. Borrell aplankė operacijos vadovietę Romoje ir susitiko su operacijos vadu Italijos admiralu Fabio Agostini bei su kariniuose laivuose Viduržemio jūroje tarnaujančiais kariais.

Už indėlį į sėkmingą IRINI vykdymą Europos Komisijos viceprezidentas padėjo ir lietuviams – Lietuvos kariai šiame keturis mėnesius dalyvauja operacijoje iš Vokietijos karinio aprūpinimo laivo FGS „Berlin“.

Vokietijos karinio laivyno laive dislokuoti Lietuvos kariai yra parengti patikrinti pagrįstą įtarimą keliančius laivus, gabenančius krovinius į Libiją ir iš jos, vadovaujantis ES operacijos vado nurodymu ir laikantis tarptautinės teisės bei nustatytų procedūrų.

Šiais metais NATO, Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų, tarptautinėse operacijose ir misijose dalyvauja apie 170 Lietuvos karių.

Lietuva planuoja atidaryti ambasadą Singapūre

Vilnius (URM inf.) – Lietuva planuoja kitąmet atidaryti ambasadą Singapūre. Tokiam sumanymui pritarė Seimo Užsienio reikalų komitetas.

„Nepaisant dydžio, tai yra valstybė-miestas, Singapūras yra vienas didžiausių mūsų ekonominių partnerių regione“, – sakė užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis.

2019 metais Lietuvos eksportas į Singapūrą buvo bemaž toks pats kaip ir į Kiniją – į Kiniją prekių eksportuota už 277 mln. eurų, į Singapūrą – už 216 mln. eurų.

Anot jo, Singapūras yra ir patogioje geografinėje padėtyje, turi gerą susisiekimą ir ryšius su kitomis Azijos valstybėmis.

„Įsitvirtinę Singapūre galėtume neblogai plėtoti ryšius ir su aplinkinėmis valstybėmis“, – teigė ministras.

Pasak jo, pirmiausia tai būtų ekonominė ambasada, pagrindinis jos uždavinys būtų padėti eksportuojančioms Lietuvos įmonėms plėsti horizontus.

G. Landsbergis pabrėžė, kad atidarant atstovybę Singapūre būtų mažinama Lietuvos priklausomybė nuo Kinijos.

Prezidento patarėja Dalia Tamoliūnienė per Seimo komiteto posėdį pranešė, kad Gitanas Nausėda palaiko sumanymą atidaryti ambasadą Singapūre.

„Prezidentas labai remia steigti ambasadą Singapūre. Jei pandemija leis, prezidentas rugpjūčio mėnesį vyks vizito į Singapūrą, ir prisidės prie visų šitų planų“, – sakė ji.

Užsienio reikalų ministerijos teigimu, ambasada Singapūre paskatintų eksporto plėtrą, padėtų pritraukti investicijų. Jos duomenimis, šioje Pietryčių Azijos valstybėje veikia 74 šalių ambasados ir 16 tarptautinių organizacijų bei ES delegacija. Pernai steigti ten ambasadą nusprendė Estija.

Ambasadorius Singapūre turėtų būti papildomai akredituojamas Malajijoje, Indonezijoje, Tailande ir Vietname ir skiriamas nuolatiniu Lietuvos atstovu Azijos ir Europos fonde (ASEF), kurio būstinė yra Singapūre.

Dabar ši funkcija vykdoma iš ambasados Japonijoje. Šiame metu Lietuva planuoja atidaryti ambasadą Pietų Korėjoje.

Policija nepraleido 1,1 tūkst. automobilių

Vilnius (BNS) – Per dvi savaitgalio dienas policija apsuko apie 1,1 tūkst. automobilių, neturėjusių teisės vykti į kitą savivaldybę, surašė 81 administracinio nusižengimo protokolą.

Siekdama stabdyti COVID-19 plitimą, Vyriausybė nuo kovo 27-osios iki balandžio 6-osios grąžino draudimą judėti tarp šalies savivaldybių, išimtis padaryta žiedinėms savivaldybėms. Vykti į kitą savivaldybę leidžiama tik darbo reikalais arba ten turintiesiems nuosavybės.

Ne visi keliautojai turėjo rimtų priežasčių nesilaikyti karantino reikalavimų.

15 min nuotr.

Baltarusijos pavadinimo keisti nereikėtų

Vilnius (BNS) – Valstybės pavadinimo Baltarusija lietuvių kalboje keisti nereikėtų, teigia Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) Laikinoji kalbos politikos pakomisė.

Ji praėjusią savaitę svarstė Baltarusijos opozicijos lyderės Sviatlanos Cichanouskajos prašymą oficialiu šalies pavadinimu įtvirtinti Belarusia.

Pakomisės nuomone, pavadinimo Baltarusija keisti nereikėtų, nes jis sistemškai sudarytas iš tautovardžio baltarusiai, jo baigmuo yra tipinis valstybių pavadinimų baigmuo.

Daugumos pakomisės narių nuomone, prireikus būtų galima svarstyti pavadinimų Baltarusija, Gudija sukeitimą vietomis. Anot jų, palaikytini vartosenos tradicija turintys pavadinimai Gudija, gudai.

Šiuo metu Lietuvoje galioja dvi trumposios (tradicinės) Baltarusijos pavadinimo formos: Baltarusija ir Gudija.

Pernai gruodžio pabaigoje oficialiai pakeistas ir Gruzijos pavadinimas į Sakartvelą, iki tol daugiau nei dvejus metus šį pavadinimą VLKK leido naudoti kaip alternatyvųjį. Pavadinimas pakeistas gavus Sakartvelo diplomatų prašymą, motyvuojant, kad senasis pavadinimas yra rusiškas.

Atsigaivinti vietiniu mineraliniu vandeniu bus galima ir Kulautuvoje

Nemuno dešiniajame krante esančios kurortinės Kulautuvos vietovės pušyne statoma mineralinio vandens biuvetė.

Iš gręžinio išgaunamu mineraliniu vandeniu netrukus galės mėgautis vietos gyventojai, turistai bei netoli biuvetės veikiančios Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų filialo Kulautuvos reabilitacijos ligoninės pacientai.

Šios ligoninės vadovas prof. Raimondas Kubilius paaikšino, jog biuvetės statyba pradėta Kauno rajono savivaldybės ir vietos bendruomenės iniciatyva.

„Kadangi nežinome išsamių jo tyrimo rezultatų, kokių mikroelementų šis vanduo turi. Bet neabejojame, kad sveikatinimo tikslais jį tikrai bus galima gerti. Kai bus įrengta biuvetė, analizuosime galimybes tą mineralinį vandenį naudoti ir Kulautuvos reabilitacijos ligoninės pacientams“, – sakė profesorius.

Biuvetės projektą sukūrė Kulautuvoje gyvenantis architektas Aidas Kalinauskas.

Pagal jo sumanymą, pastatas virš mineralinio vandens gręžinio taps ir poilsio zona bei knygų dalijimosi vieta. Biuvetė bus netradicinės formos, – būnant viduje, atsivers puikus vaizdas į pušyną. Tikėtina, kad biuvetė bus lankoma įvairiais metų laikais.

Ištyrus vandenį, nustatyta, kad jis – silpnos mineralizacijos, švelnaus skonio, tai neabejotinai patiks ir Kulautuvos gyventojams, ir jų svečiams, kurių pastaraisiais metais šioje kurortinėje vietovėje smarkiai padaugėjo.

Prisimenant tarpukario laikus, Kulautuvos kurorto „aukso amžių“, kai laivais Nemuno keliaudavo būriai vasarotojų, o kartais jų Kulautuva sulaukdavo daugiau nei Palanga, norisi tikėti, kad dabar ir biuvetė bus dar vienu akcentu, traukos objektu. Greta vaizdingų Nemuno pakrančių, pušynų ar Akacijų alėjos, prieš 20 metų davusios vardą pirmajam dainuojamosios poezijos festivaliui, kuris plačiai skleidžia žinią apie Kulautuvą“, – sakė Kauno rajono mero patarėjas.

Vasaros pradžioje tikintiesiems duris atvers atstatyta po gaisro Kulautuvos Švč. Mergelės Marijos vardo bažnyčia. Ir dar Savivaldybėje planuojama sutvarkyti (pagal Aido Kalinausko projektą) pagrindinę Kulautuvos gatvę – Akacijų alėją. Perspektyvoje – Kultūros centro įrengimas.

Pirmą kartą Kulautuvos vietovė paminėta dar XIV a. Vygando Marburgiečio kronikoje. Kulautuvos kurortas vietoj tuomečio kaimo Nemuno krantėje įsteigtas 1933 metais pulkininko leitenanto Vytauto Augustausko (Kulautuvoje jis gyveno 1930 – 1944-aisiais) pastangomis. Pulkininko rūpesčiu parengtas kurorto planas, iškastas tvenkinys, įsteigta mokykla, gatvės apšodintos liepomis ir baltosiomis akacijomis. Kurorto statusą Kulautuva turėjo iki Antrojo pasaulinio karo.

Viena gražiausių Kauno rajono kurortinių vietovių nuo tarpukario išsaugojo ir keletą istorinių paminklų. Vienas jų – skulptūrinė kompozicija Švč. Mergelei Marijai, puikiai deranti su baliustrada puošiančiais laiptais prie tvenkinio. Autorius – žymus tarpukario Lietuvos monumentaliosios skulptūros atstovas Stasys Stanišauskas. Užrašas ant skulptūros postamento skelbia, kad paminklas skirtas prezidento A. Smetonos 60-ajam gimtadieniui: „Šv. 1934m. LX tautos vado Antano Smetonos amžiaus sukakčiai paminėti 1874–1934“.

Anot Kulautuvos pagrindinės mokyklos istorijos mokytojo, kraštotyrininko Mykolo Federavičiaus, visos Lietuvos organizacijos, įstaigos, draugijos, savivaldybės, valdžios institucijos sveikino jubiliatą 1934-aisiais, Lietuvos klestėjimo metais. Pati iškilniausia tautininkų sumanyta dovana prezidentui buvo dvaras gimtuosiuose Užugiriuose, Ukmergės rajone. Prie sveikinimų prezidentui prisijungusių kulautuviškių dovana buvo tarsi dviguba. Pirmoji – Skulptūra Švč. Mergelei Marijai – Lietuvos globėjai. Per ją ir su ja buvo linkima prezidentui stiprybės, sveikatos.

„Kulautuvos madona“ – taip iškiliai tarpukario spauda vadino skulptūrą. Kulautuviškiai ją laikė Kulautuvos globėja. Šia skulptūra norėjo prezidentui perduoti žinutę apie vieną garsiausių ir „gražiai tvarkomų“ tuo metu Lietuvos kurortų. Intriguojanti sveikinimo dalis buvo ta, kad sveikinimo aktas, surašytas ant pergamento, buvo suvyniotas ir įkištas į butelį. Jis buvo įmūrytas į paminklo nugarinėje dalyje esančią angą. Sveikinimo kopija ir nuotraukų albumas su Kulautuvos kurorto vaizdais buvo nuvežtas į Prezidentūrą. Tą pačią dieną kulautuviškiai pagrindinę Kulautuvos Liepų gatvę pavadino Antano Smetonos vardu. Gatvė buvo papuošta ažuolų vainikais, vėliavomis ir kompozicija, kurios centre – A. Smetonos portretas ir vainikas, simbolizuojantis prezidento jubiliejinius metus“, – pasakojo kraštotyrininkas M. Federavičius.

Dera paminėti, kad istorinė skulptūra 1990-aisiais iš bažnyčios šventoriaus sugrižo į savo pirminę vietą pušyne prie tvenkinio.

ELTA

Prieškario Lietuvos aromata išlaikiusi Kulautuva, taps dar patrauklesnė. Modernizmas ateičiai nuotr.

Prailgintos jaunystės atstovas

LORETA TIMUKIENĖ

Šįkart kalbamės su žmogumi, su kuriuo bendraujant tikrai netenka nuobodžiauti ar liūdėti. **Algimantas Gustaitis** – buvęs JAV Lietuvos Bendruomenės (LB) Krašto valdybos vicepirmininkas finansiniams reikalams, JAV LB Cape Cod apylinkės išdininkas ir šiuo metu einantis Naujosios Anglijos apygardos išdininko pareigas. Užaugęs menininkų šeimoje, gyvenime matęs ir šilto, ir šalto, šis žmogus tiesiog trykšta gera nuotaika ir puikiu humoro jausmu. Įsitikinkime tuo patys.

Gerbiamas Algimantai, papasakokite apie save.

Gimiau 1937 m. Klaipėdoje. Abu tėvai dirbo miestuose – Klaipėdoje, Kaune ir Vilniuje, tad aš daugiausia laiko praleisdavau pas savo tetas jų sodybose Vilkijoje ir Vandžiogaloje. Lietuvą palikome 1944 m., sovietams antrą kartą įžengiant į mūsų kraštą. Pakeliui Prūsijoje naciai mus suėmė ir su kitų tautų pabėgėliais sugrūdo į spygliuotomis vielomis aptvertus, sargų prižiūrimus barakus Karaliaučiuje. Netrukus iš ten surinko visus vyrus ir išsiuntė atgal į Rytų frontą kasti apkasų kovai prieš artėjančius sovietus. Su mama likome vieni. Laimė, kad tėvelis pabėgo ir grįžo atgal į Karaliaučių. Tuo metu išsismarkavo Karaliaučiaus bombardavimas. Bombardavimo sąmyšyje tėveliui pasisėkė įslinkti per „stovyklavietės“ užtvartą ir, pasislėpusiems nuo bombardavimo sargams nematant, mus su mama ištraukti. Bėgome iš Karaliaučiaus kuo toliau į pietus. Suspėjome laiku, nes Karaliaučius netrukus buvo sunaikintas.

Baigus raketų mokyklą Redstone Arsenal (Alabama) 1960 metais.

Dar prisimenu vieną įvykį iš mūsų kelionės, palikus Karaliaučių. Vieną naktį sustojome pailsėti kažkokio pastato koridoriuje. Ir čia bombardavimas tęsėsi. Viena bomba pataikė tiesiai į namą, kuriame buvome pritūpę. Laimė, kad bomba nesprogo. Kilo pirmas įtarimas, kad kažkas man turėjo paruošęs kitokią planą.

Keliavome įvairiais būdais kuo toliau nuo sovietų, kol atsiradome Vokietijos miestelyje Ravensburge netoli Šveicarijos. Čia sulaukėme ir karo pabaigos. Ta Vokietijos dalis atiteko prancūzams. Dauguma jų kareivių buvo iš Maroko ir Svetimšalių legiono. Mums, pabėgėliams, jie buvo palankūs, bet vokiečiams nerodė jokio pasigailėjimo. Prisimenu, kai jie suėmė miesto merą nacį, iškasė duo-

bę miesto parkelyje ir ten įsodino jį, saugomą sargybos. Sargams panorėjus atlikti savo reikalus, šie juos atlikdavo tiesiai ant jo.

Taigi UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration) ir IRO (International Refugee Organization) labdaros pagalba Ravensburge išgyvenome penkerius metus. Lietuviybės požiūriu Ravensburgas tapo tikru kultūros centru. Jame gyventi susirinko daug intelektualų: poetai/rašytojai Bernardas Brazdžionis, Balys Augustinavičius-Auginas, Juozas Kruminas, Gražina Tulauskaitė, dailininkai Adomas Varnas, Juozas Penčyla, muzikai/kompozitoriai Petras Armonas, Zenonas Nomeika, mokytojai ir gausybė kitų lietuvių profesionalų. Tuoju buvo atidaryta lietuviška pradžios mokykla ir gimnazija. Miestas turėjo puikius teatro rūmus, kuriuose su prancūzų valdžios leidimu lietuviai surengė daug koncertų. Tėvai įkūrė dramos studiją ir pristatė nemažai dramos veikalų ne tik Ravensburgo lietuviams, bet ir kitoms lietuvių kolonijoms. Taigi, čia ir prasidėjo mano mokslas bei pažintis su vaidyba, stebint, kaip mama režisuoja.

1949 m. atvykome į Ameriką ir įsikūrėme Bostone. Aš tuoj pat įsiliečiau į lietuvių skautų eiles. Bostone baigiau gimnaziją, po studijų Boston University gavau aeronautikos inžinerijos diplomą. Tuo pačiu laiku, kai studijavau inžineriją, lankiau karininkų rengimo kursus. Po mokslų įstojau į kariuomenę ir įgijau raketininko specialybę. Po trejų metų aktyvios tarnybos išėjau iš kariuomenės, turėdamas vyresniojo leitenanto laipsnį. Tuomet visus 40 metų dirbau aeronautikos pramonėje. Iš pradžių – inžinieriumi. Vieną kartą viršininkas manęs paprašė sudaryti projekto finansinę sąmatą. Matyt, rezultatas jam patiko, nes vėliau dariau vis daugiau ir daugiau sąmatų, o inžinerijos darbų tekdamo kur kas mažiau. Tada dar įgijau vadovavimo srities magistro laipsnį ir ilgainiui buvau paskirtas vadovauti finansų biudžeto ir kontrolės sritims.

Užaugote menininkų – žinomo rašytojo Antano Gustaičio ir aktorės bei režisierės Aleksandros Zdanavičiūtės-Gustaitienės šeimoje, turite menišką sielą, tačiau pasirinkote visai neteatriškus mokslus? Kodėl?

O, neteatriškas mokslas nebuvo mano pirmas polinkis. Scena labai traukė. Kai gyvenome Bostone, deklamuodavau eiles renginiuose ir vaidindavau mamos režisuotuose spektakliuose. Užaugęs norėjau tapti antru Marlon Brando. Nors gyvenau tėvų meniškoje aplinkoje ir ja kvėpavau, tačiau viršų paėmė pasąmonė, įtikinusi, kad pasirinkęs tokią profesiją būsiu alkanas. Nuostabu, kad ir mano tėvai manęs nestūmė tos karjeros link, matyt, nemažai žinojo iš savo patirties.

Kada ir kaip atėjote į Lietuvos Bendruomenę ir kokius darbus teko joje dirbti, kas geriausiai sekėsi? Ar buvo taip, kad norėjote viską mesti?

Kai išėjau į pensiją, su žmona atsikraustėme gyventi į vasarotojų rojų Cape Cod. Mano pirmas tikslas buvo gulėti pajūryje ir skaityti romanus. Tačiau kažkas, matyt, „paskundė“ tuo metu JAV LB Cape Cod apylinkėi pirmininkavusiam Algirdui Dapku, kad atsikraustė naujas žmogus, kurį galbūt būtų galima pamažu įtraukti į apylinkės valdybą. Jis man sako: „Tvarkei milijonus dolerių, o čia mums reikia išdininko, kuriam tik kartkartėmis reikės paskaičiuoti keletą dolerių, darbas labai lengvas.“ Algirdas manęs prašė nutaisęs tokią maldaujamą išraišką, kad mano sąžinė nebūtų leidusi ramiai miegoti, jeigu būčiau atsisakęs. Vėliau pagalvojau – jeigu mama būtų buvusi gyva, tikrai jį į jos artistų eiles būčiau pasiūlęs. Bet iš tikrųjų tas darbas man neatėmė daug laiko, jo likdavo ir pajūriui. Tuo metu valdyboje turėjome šešis narius, laikui bėgant likome trys. Pasidalinę pareigas, tapome pirmininku, sekretore ir išdininku.

Na, o po kelerių metų man dar pridėjo tvarkyti ir JAV LB Naujosios Anglijos apygardos išd. Man sako: „Klausk, kai skaičiuoji tuos Cape Cod grašius,

Algimantas Gustaitis.

tuo pačiu metu skaičiuok ir mūsų apygardos – nė nepastebėsi jokio darbo krūvio padidėjimo.“ Sutikau, bet pastebėjau, kad pajūryje praleidžiu jau mažiau laiko.

2007 m. Bostone buvo surengta viena iš metinių JAV LB Tarybos sesijų. Kadangi čia pat gyvenau, nutariau apsilankyti ir ką nors naujo sužinoti apie LB. Per posėdžius pastebėjau, kiek skirtingų nuomonių apie viską pareiškama. Iš pradžių man prisiminė posmas iš vieno tėvelio eilėraščio:

*Vienas žodis – ne kalba,
Viens veikėjas – prakalba,
Kai du stos, visados
Nesusigiedos.*

Bet vėliau pagalvojau, kad skirtingų nuomonių išsakymas yra labai geras dalykas. Tad nutariau, kad pasitaikius progai kandidatuosiu į LB Tarybą ir kyštelėsiu savo trigrašį. Taip ir padariau – kitoje Taryboje jau dirbau Finansinių reikalų komitete. Tačiau, matyt, trigrašį per daug kyštelėjau, nes vienos sesijos metu tuometinis Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas koridoriuje mane sugriebė: „Noriu su tavim pasikalbėti.“ Nujaučiau, kad bus negerai. Sakau: „Nenoriu pasikalbėti.“ Bet jis neatlyžo: „Man reikia žmogaus atlikti keletą administracinių darbų.“

Naują gyvenimą pradėjus. 1983 m.

Darbas nesunkus, tik kartas nuo karto telefonu teks su kuo nors pakalbėti.“ Taip tapau vicepirmininku administraciniams reikalams. Dabar vis prisimenu tą posakį, kad pasitikėjimas savimi tėra jausmas, apimantis tik tol, kol gerai nesupranti visos situacijos.

Vėliau perėmus visus JAV LB Krašto valdybos finansus, tai sujungus su administraciniais darbais, pastebėjau, kad į pajūrį tenka žvelgti tik toli nuo kranto. Taigi, į tą jūsų klausimą, ar man norėjosi viską mesti, galiu atsakyti, kad per septynerius metus

tas noras viską mesti buvo sunkiai numalšinamas, nes savanoriškai dirbau 6–7 valandas per dieną, septynias dienas per savaitę. Tačiau laimėjo kitas sunkiau nenumaldomas jausmas, nes yra lietuviškas posakis, jog „Darbas durnių mėgsta“.

Pastaruoju metu pasigirsta balsų, kad LB turi keistis, ieškoti naujų veiklos formų. Ką manote?

Kai Lietuva dar buvo okupuota, Bendruomenės veikla buvo susijusi su gimtinės išlaisvinimu. Dabar, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Bendruomenė ir toliau turėtų prisidėti prie tos laisvės išlaikymo.

Ilgą laiką nuo pat Bendruomenės įkūrimo jos valdyba buvo rankose tų lietuvių ir jų vaikų, kurie karo metu bėgo nuo sovietų. Dabar yra daug naujai atvykusiųjų, kurių „bangos“, manau, nesibaigs. Jie jau pradėjo perimti LB vadžias ir malonu, kad tai užtikrina ilgalaikį Bendruomenės gyvavimą. Žinoma, kartu su naujais žmonėmis, naujomis technologijomis, nauja situacija pasaulyje toliau turi keistis ir Bendruomenė, bet tai turi vykti ne drastiškai, pamažu. Todėl jau dabar iškilio būtinybė keisti vienokius ar kitokius JAV LB įstatus.

Kai dar dirbau Krašto valdyboje, siūliau peržiūrėti JAV LB apygardų struktūrą, jų reikalingumą, veiklą ir ryšius su apylinkėmis, nes apygardų veiklos pobūdis ir darbų apimtys skiriasi kaip diena ir naktis. Manau, tai dar ir dabar reikėtų apvarstyti, kokių pokyčių reikėtų, kad visos apygardos vienodai sklandžiai veiktų.

Užsienio lietuvių ryšys su laisvos Lietuvos valdžia palaikomas ir veikia per Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) valdybą. Tas ryšys turi būti toliau stiprinamas, kad Lietuva nebūtų apibrėžta vien geografinėmis sienomis, bet susieta kiekvieno ją mylinčio lietuvių širdimi. O jei tam įgyvendinti reikia dar ką nors keisti, tai keiskime.

Man rūpi klausimai, susiję su lietuvių dabartiniu jaunimu. Kaip žinome, po karo lietuviai atvyko į Ameriką ne ieškoti geresnio gyvenimo, bet būti kuo toliau nuo sovietų. Jų troškimas vėl išvysti nepriklausomą Lietuvą buvo nenumaldomas. Tas troškimas buvo perduotas ir vaikams, kurių dauguma kartu išgyveno pasitraukimo iš Tėvynės skausmą. Šiai vaikų kartai išlaikyti lietuvių padėjo ir tai, kad beveik visi vienu metu Amerikoje atsidūrė vienoje ar kitoje didesnėje vietoje, pvz. New Yorke, Bostone, Čikagoje ir kitur. Tad lietuviukų ir lietuvaikių, atsidūrusių panašioje situacijoje, buvo daug, jie neištirpo svetimame krašte. Vaikai bendravo, veikė skautų ar ateitininkų organizacijose ir daugiausia draugavo tik su savaisiais. Žinoma, laikui bėgant, atsirado supratimas, kad greitai grįžti į Tėvynę nebus galima, jei iš viso įmanoma. Nors užaugę vaikai įsikūrė šiame krašte, dauguma jų sukūrė lietuviškas šeimas ir lietuvių abiejose kartose dar buvo stipri. Tačiau ilgainiui gyvenant svetimame krašte lietuvių tarp tų vaikų vaikų pradėjo dilti. Vis daugiau ir daugiau šeimų tapo mišrios, lietuvių kalba vis silpnėjo. Kaip sakoma, lašas po lašo...

JAV LB buvo džiaugiamasi, kad po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo atvyko naujų žmonių. Tai galima pastebėti ir JAV LB Krašto, apygardų ir apylinkių valdybose. Tačiau šie žmonės į Ameriką paprastai atvyksta pavieniui, apsistoja ten, kur jiems atsiranda darbo. O jei toje vietoje yra lietuvių, jų vaikams dažniausiai tenka bendrauti pavieniui su jau čia gimusiais vienmečiais. Ir jei tie vienmečiai jau

Su Tėvais. Apie 1985–1990 m.

sunkiai kalba lietuviškai, mažyliams su jais bendrauti gali būti gana sunku. Vyresniems vaikams naujo krašto aplinka gali atrodyti patraukli, ir noras greičiau pritaipyti tame krašte gali būti daug stipresnis. Lietuva yra maža tauta, o Amerika – milžiniska. Taip, kaip retas deimantas yra labiau vertinamas, taip ir mūsų vaikus reikia mokyti, kad jie nesigėdytų būti mažos tautos atstovais didelėje šalyje, didžiutąsiai savo išskirtinumui, savo tautos istorija ir jos stiprybe.

daugiau dėmesio mūsų jaunam atžalynui. Tačiau, manyčiau, kad būtų ne pro šalį dar daugiau laiko bei darbo skirti ir vyresniems žmonėms. Taipgi, reikėtų dėti daugiau pastangų reklamuojant LB tarp Amerikoje gyvenančių lietuvių, kviesti dar daugiau jų stoti į Bendruomenės gretas. Esu nusivylęs dėl tų narių, kurie balsuoja per Tarybos rinkimus, skaičiaus. Negi Amerikoje yra tik apie 3–4 tūkst. lietuvių, besidominčių Bendruomenės veikla? Rengiame koncertus, teatro

Buvusi Cape Cod apylinkės valdyba susirinkimo metu. Pirmininkas a. a. Zigmas Puišys, ilgametė sekretorė Aurelija Borges ir izdininkas Algimantas Gustaitis.

Taigi, nors Lietuva dabar yra laisva, JAV LB tikslas – remti Tėvynę, kad ji liktų laisva, yra nepakeičiamas. Tačiau išlaikyti lietuvių tarp mūsų jaunimo taip pat yra svarbi pareiga. Galime sakyti, kad lietuvių išlaikymas šeimose yra tėvų atsakomybė, bet tėvams dažnai irgi prireikia pagalbos. Čia, Amerikoje, vykstančios lietuvių tautinių šokių šventės yra puiki proga susiburti ir susipažinti po pasaulį išsklaidytam lietuvių jaunimui. Bet tokia proga pasitaiko tik kas ketverius metus. Lituanistinės mokyklos yra tikras aukštas pelenuose, bet jos yra ne visose JAV LB apylinkėse. Puikiai veikia moksleivių ir studentų stažuotės programa, bet ją reikėtų dar labiau praplėsti.

Be abejo, visa tai – ne vieno žmogaus jėgoms. Tam reikia, kad Krašto, apygardų ir apylinkių valdybos kartu sutelktų savo jėgas, suglaustų galvas, sukauptų finansus ir surastų daugiau įrankių bei priemonių kuo ilgiau išlaikyti lietuvių mūsų vaikuose, kurie gyvena už Tėvynės ribų. Štai JAV LB Jaunimo reikalų komisija apsiėmė atlikti jaunuolių apklausą, siekdama sužinoti, ko jiems labiausiai reikia. Tai puikus žingsnis šia kryptimi.

Jau minėjau apie būtinybę skirti

pagal tokį skirstymą aš buvau jaunuolis. Dėl to dar neieškojau amžino gyvenimo vandens. Dabar, įžengus į kitą amžiaus kategoriją, man užtenka laikas nuo laiko pagurkšnoti vieną ar kitą martinio taurelį.

Septynerius metus buvote JAV LB Krašto valdybos (KV) vicepirmininkas finansų reikalams, žinome, kaip skrupulingai atlikote savo darbą. Ar mėgstate skaičiuoti pinigus?

Man būtų daug smagiau skaičiuoti savo pinigus, bet tai mažesnis darbas. Taip pat būtų buvę smagiau skaičiuoti didesnę gautą metinį Bendruomenės narių solidarumo įnašą. Pažiūrėjus, kad apie 3–4 tūkst. narių balsuoja per JAV LB Tarybos rinkimus, metinis solidarumo įnašas (20 dolerių asmeniui) turėtų siekti 60–80 tūkst. dolerių. Tačiau per mano paskutinės kadencijos – 2018-uosius – metus, surinkta tik apie 30 tūkst. dolerių. Kodėl tie kiti balsuotojai nieko neįnešė? Tai nėra labai geras mūsų solidarumo įrodymas.

Įsitraukęs į Bendruomenę taip pat pastebėjau, kad tvarkant finansus reikia daugiau tvarkos ir disciplinos. Tai bandžiau įvesti ne tiek dėl smagumo, kiek dėl reikalingumo. Kai tarnavau kariuomenėje ir dirbau karo lėktuvų gamybos pramonėje, išmokau pamoką, kad finansų reikaluose tvarka yra būtina.

Kokie darbai griuvo ant jūsų pečių, kai dirbote Krašto valdyboje?

Tik perėmus JAV LB finansus 2012 metais, gavome Illinois valstijos, kurioje yra Bendruomenė, reikalavimą, kad turime pristatyti kasmetinius LB nepriklausančios, vadinamosios išorinės (CPA) audito kompanijos, finansų revizijos aktus. JAV LB vidinės Kontrolės komisijos akto Illinois valstijai neužteko. Taigi, dvigubai padaugėjo su finansais susijusių darbų, bet štabas atitinkamai nebuvo padidintas. Visų pirma, reikėtų paminėti metines finansų ataskaitas, ruošiamas pristatyti JAV LB Tarybai, rengiamas lietuvių kalba ir nukreiptas į atskirus projektus. Išorinis auditas, rengiamas anglų kalba, nukreiptas į bendrai sudėtas gautas bei išmokėtas aukas, paramą, investicijas. Ir nelabai svarbu, jei koks nors koncertas buvo nuostolingas. Taipgi, vertinama Bendruomenės finansinė tvarka, kontrolė ir veikla bei ne pelno siekiančiai organizacijai valdžios nustatytų taisyklių laikymosi.

Taigi, man teko surasti tokią vietinę Bostono bendrovę, kuri už prieinamą kainą apsiėmė atlikti tą darbą. Nutempiau tuziną kartoninių dėžių, prikimštų pajamų ir išlaidų kvitų, daugiausia išrašytų lietuvių kalba. Tad kartu su tos bendrovės revizoriais sėdėjome kelias dienas, aš jiems verčiau dokumentus į anglų kalbą. Jaučiau, kad jie į mane žvelgė truputį nepatikliai, turbūt manydami, kad aš kai ką išverčiau savo naudai. Tačiau ilgainiui metams bėgant su jais pradėjome sutarti. Jie siek tiek pramoko lietuviškai, o aš supratau, ko jiems reikėjo.

Bendraudant su jumis teko pajusti, kad lengvai randate kalbą su įvairiais žmonėmis, turite gerą humoro jausmą. Ar tai – tėvelio palikimas?

Apie palikimą nežinau. Mano tėvelis ir mama buvo gana žemo ūgio. Kaip užaugau iki šešių pėdų ir trijų colių, tikrai nežinau. Dažnai ironiškai pagalvoju, kaip sužinoti, kokio ūgio buvo mūsų paštinkas Lietuvoje? Dabar jau tikrai juokauju.

Nukelta į 15 psl.

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Rusija perspėja neskelbti sankcijų Mianmarui

Maskva (ELTA) – Rusija pareiškė prieštaraujanti sankcijoms Mianmaro karinei chuntai, nes baudžiamosios priemonės esą gali įžiebtį didelio maso pilietinį karą šalyje.

„Grasinių ir spaudimo kursas, įskaitant sankcijų naudojimą dabartinės Mianmaro valdžios atžvilgiu, neturi ateities ir yra nepaprastai pavojingas“, – sakė Rusijos užsienio reikalų ministerijos atstovas.

Tokios politikos priemonės „pastumtų mianmariečius didelio pilietinio konflikto link“, tvirtino atstovas.

Mianmare vasario 1 d. buvo įvykdytas karinis perversmas ir nuversta civilinė šalies valdžia bei *de facto* vadovė Aung San Suu Kyi.

Vietos stebėtojų duomenimis, per neramumus po karinio perversmo žuvo jau daugiau nei 550 žmonių.

Tarptautinė bendruomenė siekė didinti spaudimą kariuomenei per sankcijas jos verslo interesams, įskaitant prekybą nefritais ir rubiniais.

Vis dėlto, iki šiol nei sankcijos, nei raginimai nutraukti smurtą nepaveikė karinės chuntos, bandančios numalšinti Mianmaro gyventojų nepasitenkinimą.

Praėjusią savaitę Jungtinių Tautų (JT) Saugumo Taryba vienbalsiai „išreiškė gilų susirūpinimą dėl sparčiai prastėjančios padėties“.

Rusija savo ruožtu siekia glaudesnių ryšių su Mianmaro karine chunta, o Rusijos gynybos viceministras Aleksandras Fominas apsilankė kovą vykusiame kasmetiniame kariniame parade. Tuo metu, kai vyko paradas, per protestus buvo žuvę jau daugiau nei 100 žmonių.

Parade savo karinę techniką, įskaitant T-72 tankus, MiG-29 naikintuvus ir Mi-24 sraigasparnius, pademonstravo ir Rusija.

Rusija perspėja, kad sankcijų įvedimas pastūmėtų šalį į dar didesnius neramumus. 123RF nuotr.

Pasaulis susirūpinęs Rusijos kariniu aktyvumu

Bruselis (BNS) – Europos Sąjungos užsienio politikos vadovas Josep Borrell pažadėjo bloko „nesvyruojamą“ paramą Kijeviui ir išsakė didelį susirūpinimą dėl Rusijos pajėgų judėjimo Ukrainos pašonėje.

„Su dideliu susirūpinimu stebime Rusijos karinį aktyvumą aplink Ukrainą“, – po pokalbio su Ukrainos užsienio reikalų ministru Dmytro Kuleba per „Twitter“ parašė J. Borrell.

„Nesvyruojama ES parama Ukrainos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui“, – pridūrė jis.

Ukraina šią savaitę apkaltino Rusiją sutelkus tūkstančius karių prie jos šiaurinių ir rytinių sienų, taip pat Krymo pusiasalyje, aneksuotame Maskvos 2014 metais.

Kremlius nepaneigė pranešimų apie pastarąjį Rusijos pajėgų judėjimą, bet tvirtino, kad Maskva „niekam negrasina“.

Pranešimų apie telkiamas pajėgas buvo paskelbta įvykus naujų ginkluotų susirūpinimų palei Kijevo vyriausybės pajėgų ir dalį Rytų Ukrainos kontroliuojančių Rusijos remiamų separatistų sąlyčio liniją.

Šis nuo 2014-ųjų rusenantis konfliktas pareikalavo jau daugiau kaip 13 tūkst. žmonių gyvybių, rodo Jungtinių Tautų duomenys.

Vakarų šalių lyderiai, įskaitant JAV prezidentą Joe Biden, sakė palaikantys Ukrainą.

Jungtinės Karalystės (JK) premjeras Boris Johnson pareiškė, kad jo šalis yra „labai susirūpinusi“ dėl Rusijos veiklos Kryme ir prie Ukrainos sienos.

Per pokalbį telefonu su Ukrainos prezidentu Volodymyru Zelenskium JK premjeras „patvirtino nepalaužiamą savo paramą Ukrainos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui“, teigiama jo biuro paskelbtame pranešime.

Premjeras pridūrė, kad JK stengsis „užtikrinti, kad nebūtų tolesnės eskalacijos.“

EP pasmerkė Rusijos pajėgų telkimą Rytų Ukrainoje

Bruselis (BNS) – Dalis Europos Parlamento narių paskelbė pareiškimą dėl Rusijos pajėgų telkimo Rytų Ukrainoje, pasmerkė Maskvos veiksmus ir paragino ją gerbti regione paskelbtas paliaubas.

„Su dideliu susirūpinimu stebime besitęsiantį Rusijos karinių pajėgų telkimą bei provokacijas Rytų Ukrainoje ir netoli Ukrainos. Griežtai smerkiame besitęsiančias žūties ir kitokią Ukrainai daromą žalą. Raginame visapusiškai laikytis Minsko susitarimų bei sutartų paliaubų teksto ir dvasios“, – nurodoma dokumente.

Pareiškimą pasirašė 18 europarlamentarų iš Lenkijos, Vokietijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Bulgarijos, Danijos, Slovakijos, Rumunijos ir Prancūzijos.

JK gyventojai į užsienį vyks nuo gegužės vidurio

Londonas (ELTA) – Anglijos gyventojai vėl galės keliauti į užsienį ne anksčiau kaip gegužės viduryje, sakė ministras pirmininkas Boris Johnson. Jis tikėjosi, kad nuo gegužės 17 dienos tarptautinės kelionės vėl bus įmanomos.

Nors epidemiologinė padėtis Didžiojoje Britanijoje šiuo metu yra daug geresnė nei kitose šalyse, britams jau kelis mėnesius griežtai draudžiama palikti šalį. Už neteisėtą mėginimą išvykti iš šalies gresia iki 5 000 svarų baudos.

Britų vyriausybė ir toliau pasisako už palyginti griežtas priemones ir lėtą, laipsnišką suvaržymų atlaisvinimą, kad nebūtų pakenkta toli pažengusios vakcinacijos kampanijos sėkmei.

Velykos – karantino sąlygomis

Milijonai krikščionių visame pasaulyje dar kartą sutiko Velykas karantino sąlygomis, toliau augant COVID-19 atvejų skaičiui, tačiau yra gerų žinių iš pandemijos smarkiai paveiktų Jungtinių Valstijų, kur jau pavyko paskiepyti daugiau nei 100 mln. gyventojų.

Italijoje, kur per Velykas paprastai vyksta šeimų susitikimai, šeštadienį įsigaliojo griežtos ribojamosios priemonės, nes visa šalis laikoma didelės rizikos koronaviruso „raudonąja zona“.

Vatikane Didįjį penktadienį tik saujelei tikinčiųjų pavyko pamatyti popiežių Pranciškų,ėjusį Kryžiaus kelio procesijos priešakyje tuščioje Šv. Petro aikštėje, antrus metus iš eilės galiojant didesnių susibūrimų draudimui.

Nauji apribojimai šeštadienį įsigaliojo ir Prancūzijoje, kur valdžios institucijos mėgina kovoti su staigiu užsikrėtimo atveju augimu. Sostinėje Paryžiuje ligoninės jau ima persipildyti.

Apribojimai kiek anksčiau buvo sustiprinti tokiose Europos valstybėse kaip Belgija ir Vokietija. Nors pastarosios vyriausybė atsisakė griežto karantino per Velykas planų, kanclerė Angela Merkel paragino žmones apriboti savo socialinius kontaktus.

„Gydytojai ir slaugytojai daro visa, ką gali“, – kalbėjo A. Merkel ir perspėjo, kad į ligonines guldami vis jaunesni žmonės.

Kitoje Atlanto pusėje, Kanadoje, panašūs apribojimai prieš Velykas buvo įvesti Ontario ir Quebec.

Tačiau Jeruzalės senamiestyje, kur pernai galiojo griežtas karantinas, šiais metais matyti daugiau žmonių, nes dėl sėkmingos vakcinavimo kampanijos Izraelyje buvo leista atsidaryti daugumai bažnyčių ir kitų objektų.

„Pernai buvo labai sunku. Atrodė, kad miestas miręs“, – kalbėjo palestinietė krikščionė Lina Sleibi, giedanti bažnyčios chore netoliese esančio Vakarų Kranto šventajame Betliejaus mieste.

Dabar „vėl jaučiamės, kad gyvename“, pridūrė moteris.

Tuo metu Filipinuose griežtas karantinas, taikomas daugiau kaip 24 mln. gyventojų, buvo pratęstas dar savaitėi. Ligoninėms persipildžius, tarnybos buvo priverstos įrengti laiko klinikų palapinėse.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centrai atnaujino savo rekomendacijas ir nurodė, kad tinkamai paskiepyti žmonės gali keliauti nesilaikydami karantino reikalavimo, nors vis tiek turėtų dėvėti kaukes.

„Turime užbaigti darbą“, – sakė prezidentas.

Romoje Velykų rytas išaušo tuščioje mieste. 123RF nuotr.

BNS, ELTA, LRT.

SPORTAS

Olimpinį deglį nešęs ambasadorius Gediminas Varvuolis.

Olimpinis deglas – lietuvių rankose

Atkelta iš 1 psl.

„Tokia galimybė žmogaus gyvenime atsiranda labai nedažnai, todėl išpūdziai – unikalūs. Tiek pasirengimas olimpinėms žaidynėms, tiek ir ugnies nešimo estafetė vyksta nelengvomis sąlygomis. Visame pasaulyje dėl pandemijos imamas griežtų saugumo priemonių. Nepaisant suvaržymų, bėgdamas jaučiau žmonių šilumą ir entuziazmą. Nors ir per atstumą, tačiau buvo nemažai palaikančių ir mojančių. Man buvo didžiulė garbė būti tarp žmonių, kurie dalyvavo šioje kelionėje, ir vienam iš nedaugelio užsieniečių. Bėgdamas galvojau apie olimpinėms žaidynėms besiruošiančius Lietuvos sportininkus“, – tinklalapiui *ltok.lt* pasakojo ambasadorius.

Gifu prefektūrą ir Lietuvą sieja asmenybė, kurios atminimas saugomas ir Japonijoje, ir mūsų šalyje. 1900 m. čia gimė žinomas Japonijos diplomatas Chiune Sugihara. Prieš Antrąjį pasaulinį karą Japonijos vicekonsulo pareigas Kaune ėjusio diplomato išduotos tranzitinės vizos į Japoniją išgelbėjo tūkstančius žydų.

„Kadangi buvau paskutinis šios dienos grupės bėgikas, olimpinę ugnį atnešiau į Chiune Sugihara memorialinį parką. Tai buvo jaudinanti akimirka. Jo atminimas čia labai saugomas, o ryšys su Lietuva – viena iš priežasčių, kodėl olimpinio deglo estafetei buvo pasiūlyta mano kandidatura“, – sakė G. Varvuolis.

Olimpinio deglo kelionė truks 121 dieną. Šį kartą dėl epidemiologinės situacijos deglas nešamas tik Japonijos viduje, be žiūrovų. Estafetė prasidėjo Fukušimoje, taip pagerbiant prieš 10 metų įvykusio stipriausio Japonijos žemės drebėjimo aukas. Estafetė baigsis olimpinė žaidynių atidarymo ceremonijoje Tokijuje liepos 23 dieną. Per 121 dieną olimpinė ugnis pabuvos visose 47 Japonijos prefektūrose.

„Nuotaikos dėl epidemiologinės situacijos Japonijoje yra atsargios, tačiau šalis yra pasirūšusi surengti olimpinės žaidynės. Tam bus imamas visų saugumo ir atsargumo priemonių. Šių olimpinė žaidynių raktinis žodis yra 'viltis'. Tikima, kad žaidynės galėtų

simbolizuoti pandemijos pabaigą, žmonių vienybę ir taptų šviesa tunelio gale“, – sakė Lietuvos ambasadorius Japonijoje.

Tokijo olimpinės žaidynės turėtų vykti liepos 23–rugpjūčio 8 dienomis.

Užsienio sirgaliams nebus leista dalyvauti olimpiadoje Japonijoje. Tačiau ekspertai vis tiek jaudinasi. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais į Japoniją atvyks apie 90 000 žmonių iš užsienio, iš kurių apie 30 000 bus olimpinė ir parolimpinė sportininkų, trenerių ir aptarnaujančio personalo.

Tai gali ne tik sukelti daugybę infekcijų pačioje Japonijoje, bet ir vėliau išplisti tarptautiniu mastu, kai visi šie žmonės sugrįš į savo šalis.

Japonijoje nuo pandemijos pradžios užregistruota 481 000 koronaviruso atvejų ir 9 000 mirčių.

Šiaurės Korėja atsakė dalyvauti olimpiadoje

Šiaurės Korėja nedalyvaus šiais metais Tokijuje vyksiančiose olimpinėse žaidynėse, galutinai sužlugdydama Seulo viltis pasinaudoti šiuo renginiu, kad atnaujintų derybas su branduolinių ginklų turinčia kaimyne.

Š. Korėjos olimpinis komitetas „nusprendė nedalyvauti 32-osiose olimpinėse žaidynėse, kad apsaugotų sportininkus nuo pasaulio sveikatos krizės, sukeltos COVID-19“, sakoma pranešime, paskelbtame Sporto ministerijos valdomame tinklalapyje „Sports in the DPR Korea“. Tačiau analitikai kėlė prielaidą, kad šį žingsnį galbūt labiau nulėmė kiti veiksniai.

Pažymėtina, kad 2016-ųjų Rio de Janeiro olimpinėse žaidynėse dalyvavo 31-as Š. Korėjos atstovas. Jie savo šaliai iškovoję rekordinį kiekį – septynis medalius: du aukso, tris sidabro ir du bronzos. Šis kraitis šiaurės korėjiečiams leido bendroje įskaitoje užimti 34 vietą (Londono olimpiadoje Š. Korėja su keturiais aukso medaliais apskritai buvo 21-a). Primename, kad Lietuvos olimpinė rinktinė Rio tenkinosi vienu sidabro ir trimis bronzos apdovanojimais bei finišavo 65-a, o Londone buvo 35-a (du aukso ir trys bronzos medaliai).

M. Arlausko komanda liko be NCAA karūnos

Nė vieno pralaimėjimo per visą sezoną nepatyrę Gonzagos „Bulldogs“ sustojo pačiu skaudžiausiu metu. Martyno Arlausko atstovaujama komanda JAV studentų lygos NCAA finale, balandžio 5 d. vykusiam Indianapolyje (IN), rezultatu 70:86 (37:47, 33:39) nusileido Texas valstijos Baylor „Bears“ komandai.

Gonzaga iki finalo buvo laimėjusi visas 31 rungtynes, o ypač įspūdingą pergalę pasiekė pusfinalyje, kai UCLA universiteto komandą palaužė (93:90) po paskutinę sekundę nuo lentos pataikyto Jalen Suggs triušio.

Baylor universiteto komanda NCAA čempione tapo pirmą sykį istorijoje. Finale ji nė karto neatsilikė nuo varžovų ir dar pirmojo kėlinio viduryje pirmavo net 29:10.

Gonzagos, kuriai prieš penkmetį atstovavo ir kitas lietuvis Domantas Sabonis, krepšininkai galėjo tapti pirmaisiais per 45 metus, NCAA sezoną užbaigusiais be pralaimėjimų, tačiau 1976 m. Indianos universiteto pasirodymo „Bulldogs“ pakartoti nepavyko.

Pirmuoju NCAA laimėjusiu lietuviu galėjęs tapti M. Arlauskas finale nežaidė nė sekundės. Per visą šį sezoną 20-metis puolėjas iš Lietuvos į aikštę išbėgo per 17 rungtynių, kuriose iš viso žaidė 41 minutę, pelnė 2 taškus ir atkovojo 5 kamuolius.

Gonzagos komandoje atsarginio vaidmenį atliekantis M. Arlauskas (k.) tapo antruoju lietuviu, kuris pateko į NCAA finalą.

Iki šiol vienintelis į NCAA finalą patekęs lietuvis buvo Marius Janulis, kuris 1996 m. atstovavo Syracuse universitetui.

Naudingiausiai finale žaidė „Bears“ lyderis Jared Butler, kurio sąskaitoje – 22 taškai ir 7 rezultatyvūs perdavimai. Jis buvo išrinktas naudingiausiu viso turnyro žaidėju. Įdomu tai, kad jam šių metų NBA naujokų biržoje prognozuojamas šaukimas tik antrajame rate, kai Gonzagos lyderiui J. Suggs, taip pat finale pelniusiam 22 taškus, piešiamas vieno iš pirmųjų biržos šaukimų scenarijus.

Sezono pradžia – su pilnu stadionu sirgalių

Texas „Rangers“ klubas naują JAV beisbolo lygos (MLB) sezoną pradėjo taip, kaip būdavo įprasta prieš kelerius metus. Pirmosiose rungtynėse teksasiečių palaikė sklidinai stadioną užpildę sirgaliai.

Tai pirmas kartas nuo COVID-19 pandemijos pradžios 2020 m. kovą, kai JAV profesionalios komandos rungtynes stebėjo sausakimšos tribūnos. Iš viso „Rangers“ ir Toronto „Blue Jays“ komandų rungtynėse „Globe Life Field“ stadione apsilankė 38 238 sirgaliai. Į šias rungtynes buvo parduoti visi galimi bilietai.

Texas komanda tapo pirmąja tarp MLB ir visų profesionalaus JAV sporto komandų, galėjusia surinkti pilnas tribūnas gerbėjų. To priežastis – valstijos gubernatoriaus Greg Abbott sprendimas panaikinti reikalavimą nešioti kaukes ir leisti veikti visiems verslo sektoriams. G. Abbott teigimu,

„teksasiečiai įpratę gyventi su virusu ir išmoko jo išvengti net ir gyvendami įprastą gyvenimą“.

Tiesa, toks sprendimas buvo kritikuojamas kaip „neatsakingas“. Sprendimą suleisti tokį kiekį žiūrovų į stadioną jau sukritikavo ir JAV prezidentas Joe Biden, pavadindamas tai „klaida“. „Manau, kad jie turėtų klausyti gydytojų, mokslininkų ir ekspertų rekomendacijų. Jie elgiasi neatsakingai“, – kalbėjo pernai išrinktas šalies vadovas.

„Jaučiausi kaip debiutuodamas iš naujo. Nuostabus jausmas vien išgirsti už tave sergančias tribūnas, – sakė „Rangers“ žaidėjas Isiah Kiner-Falefa. – Rungtynių pristatymas, kai išbėgome į aikštę, buvo vienas įspūdingiausių mano karjeros momentų.“

Nepaisant Texas valstijoje panaikintos kaukių nešiojimo prievolės, visi rungtynėse apsilankę žiūrovai privalėjo dėvėti kaukes visų rungtynių metu, išskyrus tuos atvejus, kai valgė ar gerė.

Naujame „Globe Life Field“ stadione buvo pirmas kartas su tiek daug žiūrovų.

Elektrolizės teorijos kūrėjas Teodoras Grotusas iš Gedučių

Teodoras Grotusas (Theodor von Grotthuss) (1785–1822).

AUDRONĖ ŠKIUDAITĖ

T. Grotuso žemiečiai, ruošdamiesi būsimam jo jubiliejui, pasirūpino, kad mokslininkas būtų tinkamai paminėtas. Žeimelyje (Pakruojo r.), netoli kurio Grotusas gyveno ir kurio evangelikų liuteronų bažnyčiai priklausė, jau yra gatvė, pavadinta jo vardu. Dabar seniūnijos centre žadama pastatyti paminklą. Bus panaudotas skulptoriaus Kęstučio Balčiūno diplominis darbas – sėdinčio T. Grotuso skulptūra, kurios maketas saugomas Žiemgalos muziejuje Žeimelyje ir kurį autorius dovanoja miesteliui. Lėšas paminklo liejimui baigia rinkti Teodoro Grotuso fondas, prisideda mokslininko gerbėjai, Pakruojo savivaldybė žada sutvarkyti centrinę Žeimelio miestelio aikštę.

Prieš keliolika metų šių eilučių autorė yra rinkusi medžiagą apie garsų išradėją žemietį T. Grotusą ir yra bendravusi su Grotusų giminės atstove Marija Čiurliene (1933–2020), pokalbio su kuria medžiaga dar niekur nebuvo skelbta. Tad nutariau, kad dabar pats laikas šią medžiagą ištraukti iš stalčių ir pasiūlyti „Draugo“ skaitytojams, tuo labiau kad tokių garsių žmonių Lietuvos istorijoje buvo nedaug. O dar įdomu, kad Čiurlienės pasakojime yra kitokia traukimosi į Vakarus istorija, negu paprastai pasakoja Amerikos lietuviai. Grotusai buvo gražinti į Lietuvą ir tik per stebklą nenuvažiavo iki Sibiro.

Teodorą Grotusą (Theodor von Grotthuss) iš Gedučių (Pakruojo rajonas) mini chemijos, fizikos ir kitų mokslų istorija. Jis buvo fizikinės chemijos kūrėjas, prisidėjęs prie esminių elektrodinamikos sąvokų ir vaizdinių formavimo. 1805 m. jis paskelbė pirmąją elektrolizės teoriją, kurios pagrindinius teiginius vėliau iš esmės patvirtino H. Davy, J. Berzelius, M. Faraday darbai. Tirdamas šviesos sąveiką su medžiaga T. Grotusas paaiškino fosforescenciją, atrado pagrindinius fotochemijos dėsnius. Monografijos „Pralenkęs laiką: Theodor Grotthuss“, 2001 m., išleistas Lietuvoje, autorius J. A. Krikštopaitis sako: „Jei Alfredas Nobelis savo testamente būtų nurodęs apdovanoti darbus, atliktus šimtmečiu anksčiau, T. Grotusas Nobelio premija būtų įvertintas du kartus – už elektrolizės teoriją ir už fotochemijos dėsnius“.

Iš Teodoro Grotuso dvaro Gedučiuose (Glebovoje) yra išlikęs tik tarnų namas, kuriame, manoma, mokslininkas buvo įsirengęs laboratoriją. Autorės nuotr. 2008 m.

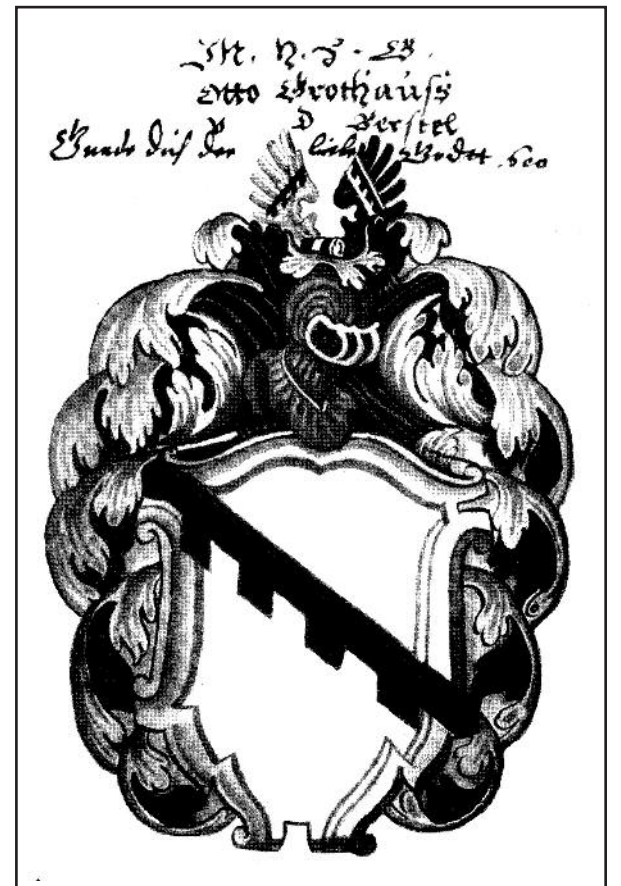
Grotusų genealogija

Teodoras Grotusas, Gedučių apylinkių žmonių šiandien minimas kaip Gruotužis, buvo vokiečių baronų Grotthussų, gyvenusių pietų Latvijos – šiaurės Lietuvos teritorijoje, ryškiausia figūra. Istoriniai šaltiniai liudija, kad Grotthussai Vokietijoje, Vestfalijos žemėse, atsiranda apie XIII a. Otto Grotthussas apie 1500-uosius metus perka didelį žemės plotą nuo dabartinės Rundalės pilies Latvijoje iki Žeimelio Lietuvoje. Jis turėjo keturis sūnus, iš kurių vėdamos 4 genealoginės – A, B, C, D – giminės šakos. Vilniuje gyveno C šakos palikuonė Marija Čiurlienė, buvusi vokiečių kalbos ir literatūros dėstytoja Vilniaus universitete, kuri ir supažindino su šios giminės istorija. Lietuvoje gyvena ir daugiau šios giminės palikuonių, kurie išėjo iš Palatvijo – Gedučių, Lieporių, Vengriškės ir kt. – dvarų. Šios giminės palikuonių gyvena Vokietijoje, kur jie repatrijo 1940 m., kai Raudonoji armija užėmė Lietuvą. Anot Marijos Čiurlienės, Grotusų vyrai buvo linkę vesti lietuvaites, todėl ir Vakaruose šiuo metu gyvenantys jos giminės neišsizada lietuvių kilmės, dar daugiau – Lietuvoje jie yra sukūrę Teodoro Grotuso fondą, remiantį Lietuvos mokslą ir besirūpinantį Teodoro Grotuso atminimu įamžinimu.

Kas tas Teodoras Grotusas?

Gimė jis Baltijos barono, aistringą muziką Ewaldą Dietrichą Grotthussą, vedusio tolimą savo pusseserę Elisabethą Eleonorą Grotthuss, šeimoje, Leipcige, pakeliui į Europą. Mat tėvas buvo ir aistringas keliautojas. Naujagimis buvo pavadintas aristokratiškai Christiano Johanno Dietricho vardais, bet suaugęs pasivadino tik vienu – Teodoro (Dietricho graikiška forma) vardu. Teodoro krikštėvis buvo tėvų bičiulis vokiečių rašytojas Christianas Felixas Weisse, kuris originaliu būdu pagerbė savo krikštėvisi – ką tik gimusį įrašė į Leipcigo universiteto studentų sąrašus.

Dažnų kelionių metu tėvas Ewaldas susipažino su Johanno Sebastiano Bacho sūnum Carlu Philippu Emanueliu Bachu, savosios epochos vienu žymiausių kompozitorių ir muzikantų. Nors Ewaldas Grotthussas buvo talentingas mėgėjas muzikas – atlikėjas ir kompozitorius, bet labiausiai jis išgarsėjo pirkdamas iš Emanuelio Bacho muzikos instrumentą – baltą klavesiną. Aistringas E. Bacho talento gerbėjas E. Grotthussas iš tolimos Pakuršės provincijos laikė didžiule garbe turėti garsaus meistro Gottfriedo Silbermano gamybos klavikordą, skleidžiantį ypatingos kokybės garsą, kuriuo grojo E. Bachas. Su instrumentu Bachas skyrėsi labai skausmingai ir ta proga parašė net muzikos kūrinių – rondo „Atsisveikinimas su Silbermano klavyru“. Jausmingasis E. Grotthussas, pasigabėjęs muzikos instrumentą į Gedučius, žmonos pasoginį dvarą, savo susižavėjimą taip pat vainikavo muzikos kūriniu, taip pat rondo „Džiaugsmas Silbermano klavyrą gavus“. Todėl Grotthussas paprastai minimas kaip tam tikro dipticho – dviejų kompozitorių vieningo žan-

Seniausias baronų Grotusų herbas. 1600 m.

Iš M. Čiurlienės šeimos archyvo

ro kūrinių autorius. Ne kartą šių rondo partitūra buvo atspausdinta kartu.

Teodoras iš savo 37-erių gyvenimo metų Lietuvoje praleido 30. Penkerių metų kelionę 1803 m. po Europą jis pradėjo nuo Vokietijos. Paryžiuje jis subrendo kaip mokslininkas, kaip laisvas klausytojas lankė garsiąją Politechnikos mokyklą. Dėl politinės padėties jam teko apleisti Prancūziją – į valdžią atėjęs Napoleonas pablogėjęs Rusijos-Prancūzijos santykiams, jį išsiuntė iš šalies kaip Rusijos pilietį. Jis išvažiavo į Italiją, Neapolį, kur toliau brendė kaip mokslininkas. Kartu su gamtotyrininku Humboldtu ir geologu Leopoldu Buchu bei jaunu fiziku Gay-Lussacu turėjo galimybės stebėti neseniai išsiveržusį Vezuvijaus vulkaną. Čia jaunas mokslininkas įgijo labai vertingos patirties būsimiesiems atradimams, nes Gay-Lussacas neseniai buvo atradęs dujų šiluminio plėtimosi, esant pastoviam slėgiui, kiekybinių santykių dėsnį. Ekspedicijoje susiklostė Teodoro Grotuso esminiai elektrolizės mechanizmo sampratos bruožai ir jis 1805 m. tuo klausimu paskelbė savo pirmąją studiją. Tuometinė Italija garsėjo galvaninių reiškinių tyrimu. Lankė paskaitas įvairiose mokslo institucijose ir susipažinęs su galvaniniais reiškiniais įsitraukė į jų tyrimus.

Gyvenimas Gedučiuose

Tolesnis Teodoro gyvenimas vyko Gedučiuose.

Tiesa, trumpai jis dar buvo išvykęs į Sankt Peterburgą, Tartu, kur buvo pakviestas į universitetą profesoriauti ir jau buvo įrašytas į profesorių sąrašus, bet, manoma, kad dėl sveikatos ryžtis 7 metų kadencijai jis nesutiko. Lankydavosi Mintaujoje, kur veikė Kuršo literatūros ir meno draugija ir kurios buvo aktyvus narys.

Teodoras ankstyvoje vaikystėje neteko tėvo, iš kurio paveldėjo silpną sveikatą. Šeimos jis nesukūrė. Susidėjęs ypatingoms aplinkybėms 37-erių metų jis baigė gyvenimą savižudybe: jį kankino nepakeliami skausmai (manoma, kad turėjo įgimtą nesveiką kasą), koligos mokslininkai savinosi jo atradimus, prancūzmečiu kareiviai sužeidė jo ranką ir jis nebegalėjo groti iš tėvo paveldėtu klavikordu, dėl ko neteko vieno iš nedaugelio malonumų – muzikavimo...

T. Grotusas visą save paskyrė tuo metu populiarioms gamtamokslinėms studijoms. Gedūčiuose jis buvo sukūręs laboratoriją, kur vykdavo eksperimentus. Jo susikonstruoti primitivūs laboratorijos prietaisai nesutrukdė jam padaryti genialių atradimų, kuriais rėmėsi daugelis vėlesnių atradėjų. Jis padarė ne vieną atradimą tirdamas šviesą ir buvo pirmas, sukūręs medžiagos švytėjimo – liuminiscencijos teorijos metmenis. O fotochemijos mokslas ėmė vystytis tik XIX a. antrojoje pusėje. T. Grotusą galima laikyti ir balneologijos mokslo Lietuvoje pirmeiviu, nes jis pirmasis ištyrė Smardonės (dabar Likėnų) šaltinius.

Teodoro Grotuso gyvenimas toli nuo civilizacijos centrų, rezervuoti bendraujant su kitais dvarininkais ir nuolat esant kaimo žmonių apsuptyje, natūraliai sukūrė tam metui nebūdingo demokrato natūrą. Štai jis savo tarną ir pagalbinių moksliniuose eksperimentuose, baudžiauninką Petrą po mirties atleido nuo baudžiaties ir buvo linkęs nuo baudžiaties atleisti visus savo baudžiauninkus. Testamentu, kurį po jo mirties užprotestavo giminės, apšaukė jį psichiškai nesveiku, jis įgaliojo suteikti savo valdiniam socialines garantijas; Teodoras ne tik pasikeitė bajorišką vardą į paprastesnį, bet ir ignoravo savo titulą, prie pavardės neberašydamas „von”. Liaudyje išlikę „gerojo ponačio” ir „piktojo generolo” įvaizdžiai. „Piktasis” turimas galvoje po Teodoro mirties dvarą nupirkęs Rusijos armijos generolas Tornow.

Mokslininko atminimo įamžinimas

Liūdna pripažinti, kad šios pasaulio garsenybės tėviškės dvaras laiko ir žmonių yra gerokai nuniokotas – gyvenamasis rūmas sunyko dar XIX a. pabaigoje, yra išlikę ūkiniai pastatai ir apnykęs vienas gyvenamasis, manoma – tarnų namas. Pirmasis ryškesnis mokslininko tyrinėtojas buvo Antanas Žvironas, 1936 m. paskelbęs išsamų straipsnį apie Teodoro Grotuso gyvenimą ir darbus. Apie 1970 m. Žeimelio mokytojo kraštotyrimininko Juozo Šliavo iniciatyva buvo kilęs naujas vėjus nupūsti dulkes nuo garsiojo žemiečio atminimo. Buvo surinkta daug medžiagos apie mokslininko asmenybę ir darbus, pradėtos rengti mokslinės konferencijos, aptvarkytas dvaro parkas, išvalyti tvenkiniai, restauruotas namas. Beje, nors jis dažniausiai įvardijamas kaip tarnų namas, giminaitė Marija Čiurlienė mano, kad tai galėjusi būti mokslininko Teodoro Grotuso laboratorija. Mat virtuvė buvo įrengta labai prabangi – su kolonomis ir įvairiais įrengimais. Pati Marija po karo yra mačiusi, kad pastatas turėjo 10–15 m. aukščio kamina. „Kam tarnams buvo reikalingas toks kamina”, – stebėjosi ji.

Žeimelio miestelyje veikiančiame krašto muziejuje saugoma medžiaga apie T. Grotusą, čia yra ir skulptoriaus Kęstučio Balčiūno sukurtos skulptūros – diplominio darbo – maketas, kurį žadama įgyvendinti šiais metais.

Grotusų giminės sąjunga

Kol buvo gyva, Lietuvoje Grotusams atstovavo Marija Čiurlienė, Grotuso fondo tarybos narė, per kurią fondas bendravo su Vokietijoje gyvenančiais Grotusų palikuonimis. Vokietijoje, Pabaltijo bajorų sąjungoje Grotusai yra sukūrę savo giminės sąjungą, kurią sudaro Latvijos, Estijos, Lietuvos ir Saaremo salos palikuonys. Ši sąjunga susikūrė jau Lie-

Giminėje sakydavo, kad Marija Čiurlienė (1933–2020) jaunystėje buvo labiausiai iš visų panaši į garsųjį savo giminaitį Teodorą Grotusą.

Iš M. Čiurlienės šeimos archyvo.

tuvai atkūrus nepriklausomybę, jai priklauso per porą šimtų žmonių. Sąjunga periodiškai rengia giminės suvažiavimus, dalyvauja Fondo veikloje. Sąjunga 2004 m. Vilniuje buvo surengusi grandiozinę tarptautinę konferenciją, skirtą Grotuso elektrolizės atradimo 200 m. sukakčiai, ir giminės suvažiavimą. Kitas eilinis suvažiavimas vyko 2009 m. taip pat Lietuvoje. Į vokiečių kalbą išversta J. A. Krikštopaičio knyga apie T. Grotusą. Visas šias išlaidas padengdavo Grotusų šeima. Ji yra paaukėjusi lėšų ir Žeimelio monografijai, kurioje nemažai dėmesio skirta T. Grotusui. Aktyviausi Grotuso fondo rėmėjai Vokietijoje yra Haris ir Siegfriedas Grothussai, Marijos Čiurlienės pusbroliai, gyvenantys netoli Bonos. Šeima svajojosi atpirkti net Grotusų dvaro išlikusį namą ir įrengti edukacinį centrą, bet šiandien tikriausiai tai jau neberealū.

Teodoro Grotuso fondas įsteigtas 1994 m., susitikus Vilniuje tuometiniam Lietuvos Mokslų akademijos prezidentui akademikui B. Juodkai su Hariu ir Siegfriedu Grothussais iš Vokietijos. Buvo nuspręsta įkurti bendrą Teodoro Grotuso fondą, kuris 1997 m. perorganizuotas į Lietuvos Mokslų akademijos Teodoro Grotuso fondą. Jo valdybą sudaro Mokslų akademijos ir Grotusų atstovai bei prezidentas (juo yra buvęs ir išeivijos mokslininkas prof. Povilas Algirdas Vaškelis). Fondas skiria stipendiją studentui chemikui arba mokslininkui, nuspelnusiam populiariant Teodoro Grotuso vardą ir pasiekimus. Vilniaus universiteto chemijos fakultete 2007 m. įkurta Teodoro Grotuso auditorija.

Lietuvos Grotusai

Marija Čiurlienė, kurios mama buvo Grotuzaitė, įtraukta į Vokietijoje esančius kilmingųjų sąrašus, mums padėjo susigaudyti septynias kartas nuo Teodoro Grotuso siekiančioje Lietuvos Grotusų giminės istorijoje. Marijos gyvenimo istorija ne mažiau sudėtinga. Ji kilusi iš Grotusų C šakos. Jos senelis – Vengriškės dvaro (dabar Jonišio r., Kriukų sen.) savininkas. 1940 m., Lietuvą okupavus rusams, senelis su visais 4 vaikais – dviem vedusiais sūnumis ir dviem dukromis – Edita Eugenija su šeima ir dar jaunute Karmena – repatrijavo į Vokietiją. Sunkiai Grotusai išgyveno karo metą – maisto trūkumą ir Hitlerio valdymą. Motinai, Grotuzaitėi-Firantienei, buvo nelengva. Vokietijoje ji buvo papuolusi į nacionalsocialistų partijos ugnį ir apšaukta nusikaltusi Hitleriui, nes buvo nemandagi su Hitlerio partijos nariu, o grįžusi į Lietuvą nusikalto dėl to, kad padavė duonas vokiečių belaisviui.

Stebuklu visi Vengriškės Grotusai išliko gyvi. Taip atsitiko, kad vyresniosios dukters – Editos Eugenijos Firantienės – šeima pakliuvo pradžioje į amerikiečių užimtą teritoriją, vėliau perduotą rusams. Firantai buvo gražinti į Lietuvą. Ir tik Firantienės komunikabilumas bei iš namų pasiimtos brange-

nybės padėjo išvengti Sibiro.

Grįžo į Lietuvą (pradžioje į Kriukus) ir senieji Grotusai, o abu sūnūs su lietuvaiteis žmonomis, slapta iš rusų užimtos teritorijos perėję į Vakarų zoną, liko Vokietijoje. Jų vaikai ir šiandien gyvena netoli Bonos. Čia užaugo visas pulkas Marijos Čiurlienės pusbrolių. Nors jie jau gimė ne Lietuvoje, bet mamos lietuvaiteis juos išmokė mylėti Lietuvą. Jie pasakoja, jog atostogų šeimos vykdavo į Švediją, kad galėtų žiūrėti į Lietuvos krantą anapus Baltijos.

Marija Firantaitė-Čiurlienė pasakoja apie Grotusus

Mūsų šeima pokario metais irgi atsidūrė Vokietijoje, nes mano senelis sužinojo, kad yra įtrauktas į išvežamųjų į Sibirą sąrašus. Mano mama buvo ištekėjusi už dvare dirbusio tarno, nors tie Firantai irgi buvo garsūs (mano pavardė Firantaitė, mamos – Grotuzaitė). Mes 1940 m. išvažiuojame į Vokietiją, bet 1945 m. grįžom, todėl kad labai ilgėjome Lietuvos. O senelis, dvarininkas, grįžo 1947 m. Kai aš stojau į partiją, manęs vis klausinėjo, kodėl tavęs neišvežė į Sibirą, o svarbiausia – kodėl neišvežė senelio? Lietuvai atsikūrus ir mums atsiimant žemę sužinojom, kad trūko trečio parašo (kad būtum išvežtas į Sibirą, turėjo pasirašyti trys žmonės). Aišku viena, kad mums kaimynai neįtę gilios neapykantos ar pavydo, nes senelis buvo neturtingas. Jo nebeišvežė, nors 1947-ieji buvo dar baisūs. Mes ilgai buvom su kuprinėlėmis, pasiruošę išvažiuoti...

Mano mama mokėjo septynias kalbas ir galėjo susikalbėti su vokiečiais, anglais ir padėjo visiems. Nebuvo žmonių, kurie mūsų būtų nekentę. Senelį, kai jis grįžo, norėjo net į kolūkį priimti. Senelis gyveno Kriukuose, Vengriškės dvare. Netolimuose Lieporiuose buvo kitas Grotužis (vadino visaip – ir Gruotužis, ir Grotužis, bet pase Grothussas; pirmą jį pavardė buvo De Magno Domo – iš Didžiojo namo). Tie pusbroliai, kurie yra Vokietijoje (o jų aš turiu šešis), atrado dokumentus, – ten yra kilmingųjų knygos nuo XIII a. – 1200-keletojų metų. Grotusų šaknis yra iš Vestfalijos. Į Pabaltijį atsikėlė Otto – nusipirko žemės nuo Žeimelio iki Rundalės – čia buvo tušti plotai, dykynė. Kur yra Rundalės dvaras, ten kelių Grotusų giminės ištakos. Dabar Grotusai, mano pusbroliai Vokietijoje, leidžia vieną-du biuletenius per metus apie Gruotužių-Grotužių-Grotusų šaknis ir platina giminę. Jau 10 metų jie yra sukūrę Grothussų sąjungą Pabaltijo bajorų sąjungoje, kuri yra Vokietijoje, šeimų sąjungoje. Jie susitinka kas dveji metai.

Grotusai buvo teisingi. Giminėje visada prabrežiamas malonus bendravimas. Ir mano mama turėjo Grotusų giminės humanizmo, nes taip buvo auklėjama.

Ji prisimena, kad vienais metais dvare valgė sausą duoną, nes buvo badmetis, reikėjo viską atiduoti... Dvaras sunyko, turbūt buvo medinis. Senelis irgi mokėjo labai daug kalbų. Buvo lankęs tas buršas (studentų draugijas) Latvijoje ir turėjo *inkunabulų*. Kai mes išvažiuojame, sakė, visą žiemą dvare apgyvendintos šeimos kūreno senelio knygomis.

Repatriantai

Mano vaikystė iki 6 m. prabėgo Kaune, kur ir gimiau, Šančiuose. 1940 m. mes išvažiuojame į Vokietiją. Ten baigiau šešias Volksschulės klases ir įstojau į gimnaziją. Ir buvau atiduota pas tokius žmones – kaip „Ivanuška na pobeguškach” (ru. Ivanuška pasiuntinukas). Ta ponia mane labai mėgo. Visą karą praleidom Vokietijoje. Labai sunkus buvo gyvenimas. Mes buvome repatriantai.

Iš Vokietijos grįžo mama, senelis ir mamos sesuo Karmena, kuri buvo 20 metų už mamą jaunesnė. Sunku jai buvo gyventi Kriukuose, tada Karmena atvažiavo pas mus į Kauną.

Grįžę, pasirodo, neturėjome pilietybės. Tik 1956 m. mes apie tai sužinojome. Tada priėmėm TSRS pilietybę. Mama skaitėsi lyg ir vokiečių, nes buvom grįžę iš Vokietijos. Aš buvau 3 ar 4 universiteto kurse, kai dekanas mane išsikvietė, sakė, kad reikia važiuoti į Kauną, į saugumą. Bijojom. Aš turėjau pasirašyti, nežinau kaip brolis, o kiti dar buvo mažiukai.

SVEIKATA

Panikos priepuoliai. Mitas ar realybė?

GYD. ONA RADZEVIČIENĖ

Pašėlusiu ritmu plakanti širdis, virpančios rankos, drebantis kūnas, negalėjimas įkvėpti ir reali mirties baimė – taip trumpai galima apibūdinti panikos priepuolį. Mokslininkų pateikiami statistiniai duomenys rodo, jog apie 14 proc. žmonių patiria panikos priepuolius per gyvenimą. Kas tai yra panikos priepuolis, kokios jo atsiradimo priežastys, kaip jį gydyti ir kaip elgtis ištikus priepuoliui?

Kas yra panikos priepuolis?

Panikos priepuolis – tai aukščiausią lygį pasiekęs nerimas. Psichoterapeutų teigimu, panika gąsdina ir baugina, verčia mirties baimę jausti čia ir dabar. Tai būseną, neleidžianti abejoti, kad ištiko sunkus širdies priepuolis ir dabar tiesiog mirštama, nors iš tiesų širdies organinių pakitimų nėra, o tokia jausena užplūsta panikai ištikus. Baisu tai, kad pirmas toks priepuolis užklumpa labai netikėtai, atrodo, be jokios priežasties. Patyrimas toks nemalonas ir gąsdinantis, kad imama vengti aplinkybių ir situacijų, kur tai teko patirti. Asmuo kuria mintyse žemėlapi, kuriuo vadovaujantis stengiasi išvengti galimo priepuolio. Panika gali ištikti netgi miegant – prabundama stipriai išsigandus, krečiant drebuliui. Žmonės pradeda ieškoti priežasčių, kodėl taip įvyksta. Atrodo, kad jas radus, bus įmanoma išvengti priepuolių ir ramiau gyventi, tačiau prisiminimas apie patirtą baimę ir stiprius fizinius požymius priepuolio metu, neigiamai veikia pasitikėjimą savimi ir dar labiau sutrikdo kasdieninį gyvenimą. Asmuo, kartą patyręs panikos priepuolį, gali visą laiką bijoti jo pasikartojimo.

Kas vyksta panikos priepuolio metu?

Panikos priepuolio metu žmogus jaučia daugybę nemalonių tiek fiziologinių, tiek psichologinių požymių: nerimo ir baimės jausmas būna toks stiprus, kad žmogui atrodo, kad jis tuoj išprotės, patirs širdies priepuolį arba mirs. Kartu jaučiamas silpnumas, drebulys, stiprus širdies plakimas, oro trūkumas, dusulys, skausmas krūtinėje, prakaitavimas, kojų, rankų ar kitų kūno dalių tirpimas, raumenų bei galvos skausmai.

Kartu su fiziniais požymiais pasireiškia ir daug psichologinių požymių – neracionalių minčių raizgalynė, baimė, bejėgiškumas, grėsmės nuojauta ir katastrofiška savijauta. Panikos priepuolis trunka nuo kelių iki ke-

liolikos minučių. Retais atvejais – iki pusvalandžio.

Panikos priepuolio priežastys

Nėra tiksliai nustatyta, kas iššaukia panikos priepuolius, tačiau yra keletas teorijų, tarp jų cheminis smegenų išsibalansavimas ir genetinis polinkis. Priepuolius gali iššaukti įvairios priežastys ir begalė skirtingų situacijų: nerimas ar depresija; didelė, ilgai besitęsianti įtampa; baimė, susijusi su darbo netekimu ir neaiškia ateitimi; fizinės sveikatos problemos; neišreikšti jausmai; gyvenimas pagal kitų taisykles; siekis būti geram; alkoholio, nikotino ar narkotikų perdozavimas, o taip pat kai kurių medikamentų vartojimas.

Agorafobijos grėsmė – kas tai?

Kaip minėta, panikos priepuolius patiriantis žmogus vengia tų situacijų, kuriose ištinka priepuoliai, ir tai gali ne tik apsunkinti kasdienybę, bet ir virsti agorafobija – viešų vietų baimė. Ši paprastai pradeda vystytis, kai panikos priepuolis ištinka viešoje vietoje – baiminamasi vėl ten atsidurti, iš kur sunku ar nepatogu pasišalinti. Dar šią baimę stiprina žinojimas, kad, ištikus priepuoliui esant vienam viešoje vietoje, nebus suteikta pagalba. Ilgainiui asmuo riboja keliones, pramogas, vengia ne savo namuose susibūrimų, vengia minios, viešojo transporto. Dėl šių problemų nukenčia gyvenimo kokybė. Gera žinia – panikos sutrikimą gydant silpnėja ir agorafobija.

Panikos priepuolis gal būti vienkartinis įvykis, bet dažnai žmonės vargina besikartojantys priepuoliai, kurių bijodami jie patiria didžiulę įtampą – taip vadinamą panikos sutrikimą. Jis diagnozuojamas, jei per keturias savaites įvyksta ne mažiau kaip keturi panikos priepuoliai.

Kaip gydomi panikos priepuoliai?

Vienas iš būdų, kaip įveikti paniką – pašalinti požymius ir atkurti normalią būseną. Šis būdas dažniausiai būna medikamentinis, skiriamas gydytojo psichiatro. Tačiau vien vaistų neužtenka, nes, nustojus juos vartoti, neretai grįžta ir panikos priepuoliai. Kitas kelias – giluminė ilgalaikė terapija, kurios esmė yra gyvenimo būdo ir požiūrio į jį keitimas, savęs pažinimas ir realizacija, sugebėjimas išmokyti reaguoti į baimes sukeliančias situacijas ir jas valdyti. Patartina įsiklausyti į savo kūną, atliekant įvairias kvėpavimo praktikas, meditacijas, relaksacijas, reguliuojančias kvėpavimą ir širdies ritmą. Nuo panikos priepuolių

gelbsti sveikas gyvenimo būdas, geri santykiai tiek namuose, tiek darbe, judri gyvenimo, dvasinio peno užtikrinimas.

Ištikus panikos priepuoliui, gali padėti pozityvi mintis, kad tai ilgai netruks, jog priepuolis turi pradžią ir pabaigą, o taip pat kvėpavimo pratimai, kuriuos reikėtų atlikti tik pajutus, kad kyla priepuolis. Panikos priepuolius veiksmingai slopina aerobinis fizinis krūvis – spartus vaikščiojimas, bėgimas, plaukimas, važiavimas dviračiu.

Kaip padėti priepuolio ištiktam artimajam?

Panikos priepuoliai gali išgąsdinti ne tik juos patiriančius, bet ir šeimos narius bei kitus artimuosius. Pir-

miausiai reikėtų nevengti to žmogaus, kuriam tai atsitinka, nesišalinti jo vien dėl to, kad sunku matyti tokią būseną. Teisingiausia – neįkyriai parodyti, kad esate šalia, kad bet kada bus galima į jus atsiremti ir jaustis saugiai. Patartina kartu giliai tolygiai pakvėpuoti, išeiti pasivaikščioti, švelniai liečiant nuraminti, pasistengti kuo greičiau atsidurti malonioje, jaukioje aplinkoje.

Pastebėjus, kad panikos priepuoliai artimajį ištinka dažnai, kenkia jo gyvenimo kokybei, skatinti kreiptis į specialistus. Nors yra nuomonių, kad kenčiančiam nuo priepuolių sunku sugrąžinti anksčiau turėtą saugumo jausmą, tačiau, stengiantis prieš nerimą atsilaikyti pozityvia agresija, galima visiškai normaliai gyventi. Būkite stiprūs ir tvirti!

Paruošta remiantis: „Prie kavos“/sveikata, www.neuromedicina.lt, www.lengvosmintys.lt, www.medcentras.lt.

MANO VIRTUVĖ

Laukiate svečių? Įdomus patiekalo pateikimas bus įvertintas ne mažiau už jų skonį.

Pyragas su Camembert sūriu

Reikės:

100 g (3,5 oz) šalto sviesto
2 šaukštų grietinės
1 puodelio + 2 šaukštų miltų
žiupsnelio druskos
Camembert sūrio
skysto medaus
graikinių riešutų
1 kiaušinio

Miltus sumaišyti su druska ir persijoti į dubenį. Šaltą sviestą supjaustyti gabaliukais arba sutarkuoti burokine tarka ir pirštais maišyti miltus su sviestu, kol gausis smulkūs trupinukai. Sudėti grietinę, vėl viską išmaišyti ir suformuoti tešlos rutulį. Suvynioti į maistinę plėvelę ir pusei valandos dėti į šaldytuvą.

Iškočioti du vienodus tešlos kvadratus. Ant vieno viduryje sudėti gabaliukais supjaustytą sūrį. Tešlos kraštus aptepti skystu medumi, pabarstyti kapotais riešutais ir užkloti kitu tešlos lakštu. Gerai apspausti tešlą aplink sūrį, o viršuje peiliu įpjauti kryžiuoką, kad keptant būtų kur išeiti garams.

Tešlos kraštus aplink įdarą žirkulėmis sukarpyti juostelėmis. Juosteles (po dvi ar tris) supinti arba susukti. Pyrago viršų ir juosteles aptepti kiaušinio plakiniu.

Kepti iš anksto įkaitintoje iki 190 C (375 F) orkaitėje apie 30 minučių. Iškepus dėti ant stalo, laužti tešlos lazdeles aplink įdarą ir kabinti jomis sūrį iš pyrago vidurio.

Troškiny išskobtame moliūge

Reikės:

nedidelio moliūgo
300 g veršienos
2 šaukštų aliejaus
1 paprikos
1 svogūno
2 skiltelių česnako
2 morkų
2-3 bulvių
3-4 šaukštų konservuotų pomidorų daržovių arba mėsos sultinio sviesto, aliejaus
druskos, pipirų

Moliūgo viršūnę su koteliu nupjauti ir panaudoti kaip dangtį. Patį moliūgą išskobti, vidų ištrinti sviestu, padruskinti, papiprinti.

Įkaitinti keptuvę su aliejumi. Dėti kubeliais supjaustytą veršieną, padruskinti, papiprinti. Mėsą apkepinėti iš visų pusių.

Papriką supjaustyti kubeliais, svogūną ir česnaką susmulkinti ir suberti į keptuvę su mėsa.

Tuomet sudėti kubeliais supjaustytas morkas ir bulves, užpilti 2-3 samčiais sultinio. Šiek tiek pakaitinti ir supilti 3-4 šaukštus konservuotų pomidorų. Visą kartu patroskinti.

Į paruoštą moliūgą supilti troškinių (iki pat viršaus). Uždėti moliūgo „dangtį“ ir kišti į iš anksto iki 200 C (390 F) įkaitintą orkaitę.

Kepti apie 1 valandą.

Jūsų Indrė

Teodoras Grotusas iš Gedučių

Atkelta iš 13 psl.

Sesuo gimusi 1942 m., o kitas brolis – 1940 m., dar kitas – 1938 m. Taigi aš turiu du brolius ir seserį. Gyvenom bijodami. Aš 32 metus universitete dėsciau vokiečių kalbą. Manęs iš universiteto neišmetė, bet disertacijos neleido gintis, patarė atidėti.

Vokietijoje senelis su vaikais gyveno Rūgeno saloje. Mamos broliai buvo jau vedę, o sesuo buvo 16 m. Senelis išvažiavo anksčiau. Jie važiavo kitaip, jų daiktus vežė arkliai. Mes važiavom kitu ešelonu. Jūs nugabeno į šiaurę, o mus – į pietus. Mes buvome Tūringijoje. Tėvelis nė žodžio vokiškai nemokėjo, mama mokėjo, bet nuėjo į miestą ir grįžusi apsiverkė, sakė tėvui: „Nieko nesuprantu“. Tėvelį pradžioje įdarbino privačiai, buvo labai sunku. Ant mano pažymių knygutės taip pat yra užrašyta: „Krais Russland“. Mūsų nemėgo vokiečiai, iš karto nepriėmė. Kaimynė sirgo, mama nuoširdžiai slaugė, tada jau priėmė, atsirado bendravimas, bet irgi ne su visais. Lietuviai kur kas tolerantiškesni. Gal ir laikas buvo toks.

Kai mes nuvažiavom, buvo griežta tvarka – kortelės. Pasikeitęs gyvenimas. Čia gyvenom vienaip, ten – kitaip. Pas mamą atėjo pareigūnas ir klausia, kiek jums reikia bulvių. Ji pagalvojo – čia suvalgydavom 2 centnerius, taigi paims 4–5 centnerius ir užteks. Tuos 5 centnerius mes suvalgėm iki Naujų metų, nes valgėm beveik vienas bulves. Nuėjo, pasiskundė kaimynei. Kaimynė sako: „Frau Firant, tu turi teisę gauti 20 centnerių – po 5 centnerius žmogui“. Mano mama supyko ir nuėjo pas tą, kuris tas korteles išduodavo – kažkoks leiteris. Jis sako: „Aš jūsų klausiu, kiek jums reikia, jūs pasakėt 5 centnerius, aš jums tiek daviau“. Mama sakė, kad turėjo teisę į 20 centnerių. „Jūs jų neprasėt, dabar jau vėlu“. Mama dar labiau supyko: „Jūs esat apgavikas“. Leiteris atsistojo ir sako: „Išeikit, jūs manyje įžeidėte partiją, o partijos asmenyje įžeidėte Hitlerį!“ Ir mamą išvarė.

Tėvelis buvo telefonistas. Žmogus daro, o Dievas koreguoja. Tėvelis buvo geras specialistas, nors nebuvo baigęs jokių mokslų. Jis įvedė telefoną kreisleiteriui, apskrities viršininkui, tas žmogus buvo labai patenkintas, pasiūnėjęs su tėvu: įeigu bus blogai, ateikit. Mama ir nuėjo. Kreisleiteris sako: „Mes jį žinom, bet yra labai blogai“. Pabandykite nueiti atsiprašyti. Mama nuėjo. Tas į jokias kalbas nesileidžia: „Lauk, mes jums rūpinamės, o jūs...“ Mama vėl pas kreisleiterį. Tas: „Procesas turės vykti, jūs vėl viešai jo atsiprašykite, motyvuokite vaikais ir tuo, kad jūs ne tą norėjot pasakyti, kad jūs gerai nemokate kalbos“, – ir davė kitų pamokų. Mama laukia tos dienos, nemiega, verkia naktimis, su tėveliu kalbasi, aš irgi labai pergyvenu.

Turiu patvirtinti, kad žmonės, vokiečiai, iš tiesų nežinojo visos tiesos apie Hitlerį. Kaip mes apie Sibirą nežinojom. Prie Hitlerio gyvenimas gerėjo, – po Pirmojo pasaulinio karo jie kentė badą. Mamai viena kaimynė pasakojo, kad katę su visais plaukais suvalgė, buvo baisu.

Po dviejų savičių vyko tas posėdis kažkur rūsų. Sakė stalas didžiulis, sėdi koks 20 tų partiečių, stalas apdengtas raudonai, ant sienos – Hitlerio ženklas.

Mama tik nusileido žemyn, ir keliai pradėjo linkti. Ji turėjo teisintis, buvo taip susijaudinusi, kad nebereikėjo nei vaidinti susijaudinimą. Ji galvojo apie 4 vaikus. Kalbėjo tas leiteris, kiti. Per tą laiką įtampa jau buvo kiek nuslūgusi, jis nusileido, bet pasakė: „Aš jai niekada neduosiu kortelių“. Tada jai išdavė kažkokį baisų raštą. Ji turėjo dėl kiekvienos kortelės kiekvienam žmogui duonos, miltų ir kt. kažkur eiti. Nuo jos bėgdavo vokiečiai kaip nuo raupsuotosios, – sakė mama. Tame rašte buvo parašyta, kad ji nusikaltusi, priešas. Visa tai ji atkentėjo, paskui kreisleiteris pasirūpino ir tėveliui davė valdišką darbą. Jis turėjo išlaikyti kažkokius egzaminus, ir išlaikė, nors nemokėjo vokiškai. Jis tuo labai didžiavosi.

Mama Lietuvoje vokiečių karo belaisviams davė duonos, ir ją rusai sugavo. Irgi vedė į saugumą, o mama baronaitė. Kareivis, kokių 20 metų, ją vedė. Ji ėmė su juo kalbėti. Kareivis šautuvą kažkaip keistai laikė. Mama klausia: „Ar tu moki šaudyti?“ „Moku, moku, nebijok...“ Ją išlaikė porą parų ir paleido.

Vokietijoje mama labai gerai sugyveno su kai kuriais kaimynais. Mus apgyvendino pas kažkokį privatininką. Vaikai gal kažką pabraižydavo, gal ne tokie buvom disciplinuoti, gal pasijuokdavom... Aš irgi padykusi buvau. Savininkas skūsdavosi, bet ten mes išgyvenom iki galo. Vienais metais važiavom į Rūgeno salą pas senelį. Mama buvo baisiai pasilgusi senelių ir brolių (grįžę seneliai apsigyveno pas senelės seserį Rožytę Kriukuose; senelis pirma mirė nuo sklerozės, senelė – pas Karmeną; sunkiai gyveno). Kriukų bibliotekininkė prisimena, kaip senelis grįžęs atėdavo į biblioteką.

Kai iš Vokietijos į Vilnių buvo atvažiavę pusbroliai, mes važiavom į Kriukus. Pasiklydom. Haris sako: „Paklausk“. Sustojom ir paklausėm močiutės, ar mes teisingai važiuojam į Skakus. „Tiokrė, vaikelė, tiokrė“... Man taip ir nuėjo iki kulnų – intonacija tokia, kaip močiutės... Laikui slenkant tas jausminis ryšys išryškėja. Aš iki 6–7 metų dvare esu buvusi keletą kartų.

Mamos broliai ir sesuo buvo Rytų Vokietijoje. Mus užėmė amerikiečiai, paskui tas gabaliukas buvo atiduotas rusams. Mama buvo kaip sutrenkta ir niekur nenorėjo važiuoti, nors visi, apie 300 Lietuvos pabėgėlių Greice, kur mes gyvenom, bėgo į Vakarų pusę.

Kai amerikoniai užėmė, komendantūra buvo kitoje gatvės pusėje, kur mes gyvenom. Buvo visai kitaip negu paskui prie rusų. Turiu pasakyti, kad vokiečiai nelabai laukė amerikonių, rusų laukė. Amerikonai leido 3 dienas plėsti parduotuves. Miestelyje buvo prancūzų belaisvių. Visai būdavo, bet nebūdavo riksmų, prievartavimų, kas prasidėjo atėjus rusams. Amerikonai valgydavo iš porcelianinių lėkštelių, juos aptarnaudavo virėjai. Vokietės traukdavo su kareiviais į mišką, nes jie duodavo maisto. Amerikos kareiviai buvo vienodom žaliom uniformom, nelabai skirdavom, kur aukštesnio, kur žemesnio rango, visi buvo vienodi. Juodaodis kartą moteriškai, kuriai sulūžo vaiko vežimėlis, sustabdęs mašiną tą vežimėlį pataisė.

Bus daugiau

A†A

IRENE BRIZGYS SHEPUTIS

Mirė 2021 m. balandžio 2 d. Chicago, IL.

Gimė 1929 m. spalio 11 d. Chicago, IL. Gyveno Marquette Parko rajone.

Nuliūdę liko: vyras Eugene Brizgys, sūnus Martin Brizgys; sūnus Leonard Brizgys bei kiti giminės. Velionė bus pašarvota ketvirtadienį, balandžio 8 d., 10 val. ryto Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Parke, kur 11 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse. Nuoširdžiai kviečiame visus artimuosius, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A†A

MIKE „MOTIEJUS“ JUKNIUS

Mirė š. m. balandžio 3 d. Christ ligoninėje Oak Lawn, IL, sulaukęs 100 metų.

Gimė 1921 m. sausio 29 d. Lietuvoje.

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Nuliūdę liko: dukros – Genevieve Yeager su vyru Michael ir Irene Tschantz; mylintys anūakai – Matthew su žmona Michelle, Julia ir Alex; proanūkas Matthew; daug dukterėčių, sūnėnų, giminių ir draugų.

A. a. Motiejus buvo a. a. Olgos (Hesas) ir a. a. Olgos Alexandros (Zabalonskas) vyras ir a. a. Steve Tschantz uošvis.

Motiejus atvyko į Ameriką 1950 m. ir daug metų dirbo meistru.

Priklausė Marquette Parko lietuvių namų savininkų draugijai, buvo šios draugijos valdybos narys.

Velionis bus pašarvotas penktadienį, balandžio 9 d. nuo 10 val. ryto Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke, kurioje 11 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Užuojuotą galite išreikšti nuotolinėje svečių knygoje: www.palosgaidasfh.com

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. – Palos Gaidas, tel. 708-974-4410 arba
www.palosgaidasfh.com

Prailgintos jaunystės atstovas

Atkelta iš 9 psl.

Gal turite ir daugiau talentų, apie kuriuos nežinome?

Aha, matau, kad mane stumiate atlikti išpažintį. Tačiau geriau žinau tik apie tuos talentus, kurių man trūksta. O jų daug. Pavyzdžiui, mano žmona sako, kad esu ne giedojimui, o tik klausymui sutvertas paukštis – jokia dainos tono negaliu išlaikyti.

Na, bet gal jau bent turiu iškiepą polinkį organizuoti. 1957 m. Bostone tarp lietuvių skautų buvau įsteigęs oro skautų „eskadrilę“, vadinamąją „Lituanicą II“. Tai buvo bene viena pirmųjų Amerikoje lietuvių oro skautų skiltis.

O tvarkos pomėgį įgijau kariuomenės ir inžinerijos darbuose. 1964 m. gavau užduotį apskaičiuoti, kiek degalų reikia, kad pakiltų nuo Mėnulio du astronautus pernešanti modulė. Gerai, sakau, bet kiek degalų norite turėti atsargai? Sako – jokių degalų atsargai. Nežinau, ar jie pasinaudojo mano apskaičiavimu, ar tokią užduotį buvo skyrę tik kaip egzaminą. Tačiau tokio tikslumo atsakomybė man

atsiėjo kelias įtemptų nervų naktis.

Vietovėje, kurioje dabar gyvenu, yra apie 300 Amerikos karo veteranų. Po kelių mano apsilankymų jų posėdžiuose buvau išrinktas jų organizacijos vadu. Tai dar vienas darbas, kuris laiko atžvilgiu prilygsta darbams Bendruomenėje. Nežinau, ar tai talentas. Tikriausiai tai dar labiau įtvirtina posakį, kad „darbas durnių mėgsta“.

Kartais man sako, kad turiu polinkį išdykauti. Lietuvoje, kai su tėvais gyvendavau mieste, mane prižiūrėjo pasamdytos auklės. Kažkodėl tos mano auklės neilgai su manimi išverdavo, jas vis reikėjo keisti. Kodėl taip buvo, nežinau. Galbūt tai tik gandas. Kai dar buvome Karaliaučiuje, pabėgėlių stovykloje, ir naciai paėmė mūsų tėtį darbams, jis paliko mamai laiškėlių tik su vienu nurodymu, kad ši neleistų man išdykauti. To negaliu išsiginti, nes dar ir dabar turiu tą laišką. Tačiau esu tikras, kad tą talentą jau išaugau. Ahem...

Na štai, viską išsakius, net ant širdies tapo lengviau.

Darbas lengvesnis dirbant kartu

Balandžio 17 d., šeštadienį, 1:30 val. p. p. Jaunimo centre vyks pavasarinė talka – kviečiame visus centro draugus dalyvauti! Numatyta sutvarkyti pastato vidų (mokyklos klases, kambarius, sales ir koridorius) bei aplinką (surinkti šiukšles, sugrėbti lapus, apgenėti krūmus ir kt.). Kviečiame prisidėti kas kuo gali: jėga, įrankiais, energija ir gera nuotaika. **Daug rankų sunkių našų neša.**

Kviečiame atšvęsti Motinos dieną Jaunimo centre!

Gegužės 1 d., šeštadienį, 2 val. p. p. Jūsų lauks „Mariachi Perla de Mexico” programa ir švediškas stalas. Lietuvėms mamoms – meksikietiški ritmai ir skoniai.

Motinos dienos pietus remia „Linos Salsa”.

Laikantis COVID-19 reikalavimų, stalų ir dalyvių skaičius ribotas, prie vieno stalo gali sėdėti iki šešių asmenų.

Bilieto kaina: 40 dol. – suaugusiems, 25 dol. – vaikams.

Vietas užsisakyti tel. 312-493-8754

Iki pasimatymo!

LIETUVIŲ TAUTINIŲ
ŠOKIŲ ŠVENTĖ
FILADELFIJA 2022

LIEPOS 3, 2022

www.sokiusvente2020.org

Lietuvių Fondo 58-asis metinis narių suvažiavimas vyks 2021 m. gegužės 1 d.

Pasaulio lietuvių centre,

14911 127th St, Lemont, IL 60439.

Suvažiavime bus galima dalyvauti ir nuotoliniu būdu.

Pradžia – 10 val. r. (CST)

LF nariai suvažiavimą galės stebėti video platformoje VIMEO. Prisijungimo informaciją rasite LF tinklalapyje:

www.lithuanianfoundation.org

1YR - 0.75 % APY*

2YR - 1.00 % APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org

www.clcu.org

State Farm™

BRYAN KOVACH STATE FARM AGENCY

Providing Insurance and Financial Services

(708)424-8654 www.bryankovach.com

- AUTO New **Lower Rates**
- HOME for
- LIFE Illinois and Indiana
- HEALTH Call for free
- BUSINESS quote Today!

**ATLANTIC
Express Corp.**

**SIUNTINIAI Į VISĄ
EUROPOS SĄJUNGĄ**

Ukraina, Baltarusija,
Moldova, Rusija

**Greičiausi
pristatymo terminai**

**Kiekviena dėžė nemokamai
apdrausta \$100**

Siūlome automobilių
gabenimą į visas pasaulio
sales, automobilių pirkimą
iš visų JAV aukcionų,
asmens turto
perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rita
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave, Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60466
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėiga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyra
338 S. Rohwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

Advokatas

VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629

(Skersai gatvę nuo „Draugo”)

Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com

Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Investiciniai fondai •
Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

www.draugas.org

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

COVID-19: Balandžio 7., 11 val. 30 min.

	Užsikrėtusių	Išgijusių	Mirusių
Pasaulyje	133,321,956	107,499,402	2,891,267
JAV	31,564,041	24,122,758	570,306
Lietuvoje	222,020	203,042	3,635

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220